

1625

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

234532 / Freidin Levi

חלוקת דולרים לצדקה, י"ב תשרי תש"נ

אתה עושה עם היהודי ש'בחוץ' עסקים? תן לו גם יהדות!
התוועדות עם הרבי

כל אחד מוכרח להקדיש זמן מסוים עבור הפצת היהדות
מכתב מבואר

כך נקים 'בית חב"ד' בבית הפרטי שלנו
שולחן שבת חסידי

ב'מלחמת תנופה', יש לצאת ולכבוש בשטח האויב; מי שטוען שהמפגש עם היהודים שבחוץ עלול להזיק ברוחניות, עליו לשאול את עצמו: מדוע כשמדובר בענייני פרנסה אינך חושש מכך? • **התוועדות עם הרבי**

כשאברהם שולח את אליעזר להביא את רבקה, הוא מזכיר לו מה היה מצב האמונה ביציאתו מחור. בכך הוא מבקש להסביר מדוע חשוב כל כך להשלים את המשימה בצורה מדויקת בנאמנות לשני עקרונות חשובים. כשנקשים אנחנו לדברים, נלמד מהם שיעור באמונה אמיתית בקדוש ברוך הוא • **שיעור בלקוטי שיחות**

החסיד הרב אלכסנדר בן-נון, ניהל מוסד חינוכי ועסק בעסקנות חינוכית ברשת אהלי יוסף יצחק. במכתבו אל הרבי הוא מציף את הקונפליקט: האם לפעול עם הזולת גם 'על חשבון' עבודת ה' האישית? במכתב התשובה, פורש הרבי את יסודות משנת השליחות: החובה הקדושה, הזכות העצומה והאיזון והשילוב הנכון בין העבודות • **מכתב מבואר**

על מה ביקש הרבי מהרב העכט 'להביט תמיד בעין ימין' ומה הקשר בין חדר הילדים לרשת בתי חב"ד בכל העולם? – קריאת הקודש של הרבי להקמת 'בתי חב"ד' בכל מקום ומקום, וגם בבית הפרטי שלנו • **שולחן שבת חסידי**

מדוע בדרך כלל לוקח זמן עד שהתפילה נענית, וכיצד פועלים שהתפילה תיענה מיד? כיצד זכה אליעזר שתפילתו נענתה עוד "טרם כילה לדבר", ומה אנו יכולים ללמוד מכך? – אופן פעולת התפילה למעלה, וההשלכות מכך על אופן התפילה שלנו • **אור וחיות**

בשבת זו מתקיים בחצרות קדשנו 'כינוס השלוחים העולמי'. זהו זמן מסוגל בו מתכנסים שלוחי הרבי יחדיו, מקבלים כוחות מחודשים מהמשלח עבור ביצוע השליחות, ונועדים יחד באופן של "איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק".

השליחות היא אינה נחלתם של השלוחים בלבד. הם אומנם אלו שזוכים להקדיש עבורה את כל אונם ומרצם, ולעסוק בה כשליחות חיים. אך בד בבד, את השליחות - עבודת הקודש בהפצת היהדות והפצת מעיינות החסידות, הטיל הרבי על כל אחד ואחת מאיתנו.

ב'התוועדות עם הרבי' הפותחת את הגיליון, מבאר הרבי את היתרון המובהק של גישת השליחות, להשפיע ולפעול בחוץ. כך, במקום לעסוק במגננה ממתקפות היצר, אנו 'תוקפים' אותו, וכובשים ומרחיבים את גבול הקדושה.

במדור 'מכתב מבואר' נפגוש את הקריאה הברורה של הרבי: הפעולה בהפצת היהדות היא חובה המוטלת על כל יהודי! במכתב המנומק מרחיב הרבי ומבאר כיצד לאזן בין עבודת ה' האישית לעבודת השליחות, ומפנה זרקור על הזכות הגדולה שבדבר.

המדור 'שולחן שבת חסידי' עוסק בקריאה של הרבי להקמת בתי חב"ד בכל מקום, גם בבית הפרטי ואפילו בחדר הילדים. כך נזכה להפוך גם את החיים הפרטיים שלנו לחלק מהשליחות הגדולה.

בברכה שנזכה תיכף ומיד להשלמת השליחות, בבית השליח המיועד, "שלח נא ביד תשלח", משיח צדקנו.

למנוי דיגיטלי ל'התקשרות':
chabadisrael.co.il/alonichabad

תמונה מספרת - 11 • לוח חב"ד - 18 • עת לדעת - 19
• ווארט חסידות - 20 • שניים מקרא ואחד תרגום - 22
• זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב
עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מ"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • 7474-0793 • ISSN 1625
לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com
התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו" מליובאוויטש
צוקוללה"ה נב"מ ז"ע

התוועדות עם הרבי

שיחת שבת פרשת בראשית(התוועדות ב) תשכ"ח
(תורת מנחם כרך נא, עמוד 203)

כך תנהל את המלחמה בזמן ובמקום הטובים עבורך

המלחמה מול היצר צריכה להיות 'מלחמת תנופה', לצאת ולכבוש בשטח שלו. זוהי שיטת רבותינו נשיאינו, ולכן שלחו שלוחים לכל קצווי תבל

ומצוות, ועד להפצת המעיינות.

ישנם הטוענים, שכאשר מדובר על יהודים כאלו ש'יצאו' בהנהגתם מכלל ישראל, הם אינם נכללים בציווי "ואהבת לרעך כמוך". ואדרבה: אסור להתעסק עימם, מתוך חשש שהם יפעלו לקרר אותו בענייני תורה ומצוות.

ובכן: מבלי להיכנס לדיון בנוגע לעצם העניין, ואפילו אם היינו אומרים שדבריהם נכונים - יש לבחון האם הם עצמם אכן מתנהגים לפי שיטתם. הרי בפועל רואים, שכאשר מדובר בענייני פרנסה או ענייני בריאות - יש לו שייכות ועסק עם אותם יהודים, ואין פוצה פה ומצפצף! ורק כאשר מדובר אודות הצורך לסייע לאותם יהודים ברוחניות - פתאום נזכר הוא שצריך לבדוק, ועם כל החומרות שבדבר, האם אותו יהודי ראוי שיעזרו לו...

אם אכן אסור להתעסק עם יהודים כאלו - עליך להסתגר ב'ד' אמות' שלך, ולא לבוא עימם בשום מגע, גם לא בענייני מסחר, שהרי אין זה עניין שנוגע לפיקוח נפש...

ומה תענה לשאלת בנך או בתך על הסתירה שבדבר: הרי אתמול אמרת לי שאסור להיכנס לביתו של יהודי ש'יצא מכלל ישראל', אפילו לא בשביל לקבוע מזוזה על הפתח; ואילו היום ישבת עימו במשך שעות ארוכות, מתוך קירוב הדעת, ודיברת עימו אפילו דברים בטלים, כדי להגיע מתוך כך בסופו של דבר לענייני מסחר!?!...

אם אינך רוצה להתעסק עימו ולסייע לו בעזר רוחני, בגלל החשש מפני השפעה בלתי רצויה - מי התיר לך להתעסק עימו לצורך פרנסתך הגשמית, מבלי להתיירא מהשפעה בלתי רצויה!?!...

ישנם שני סוגי מלחמות: מלחמת הגנה - בה יהודי יושב במקומו ומתחזק, כדי שבמידה ויבוא "הצר הצורך אתכם", יצא להילחם עימו; ומלחמת תנופה - בה יהודי יוצא ממקומו ו'כובש' ארצות נוספות', "להרחיב גבול ישראל".

ההבדל ביניהם: במלחמת הגנה - האויב בוחר את זמן המלחמה, ואילו היהודי צריך לעמוד תמיד מוכן לכך. ובנוסף, גם כאשר היהודי מנצח, כרוך הדבר בדרך הטבע עם עניין של נזק אצלו. לעומת זאת במלחמת תנופה - היהודי בוחר את הזמן המתאים ביותר מבחינתו לעריכת המלחמה, ואם ישנו נזק - הוא בשטחו של האויב, ולא במחנהו ובארצו של היהודי, שנשארים בשלמות.

ובנוגע לענייננו:

בדורנו יש כאלו שאופן הנהגתם הוא - לשבת ב'ד' אמות' שלהם. כאשר באים אליהם לבקש מהם עצה או סיוע, הם עושים זאת, להיותם חדורים ביראת שמיים. אך 'לצאת מעצמם', לצאת ולכבוש בחוץ, לזאת אינם מוכנים. חוששים הם שהדבר יגרום לחולשה רוחנית אצלם.

אך בהנהגה זו קיימים שני חסרונות, כאמור. האויב, היצר הרע, הוא זה שבוחר את זמן המלחמה, ובא ומזיק במקומו של היהודי - באותם השעות שבהם היהודי עוסק בתורה, תפילה וקיום המצוות; לעומת זאת כאשר יוצאים למלחמת תנופה, היהודי הוא זה שבוחר מתי תהיה המלחמה, והנזק הוא בשטח האויב.

שיטת רבותינו נשיאינו הייתה, לא להמתין עד שהזולת יבוא לבקש עזר וסיוע. אלא מיד כשרואים יהודי שזקוק לעזר וסיוע, לצאת ולסייע לו. ולכן קבעו סדר הנהגה לשלוח שלוחים בכל קצווי תבל שיצאו החוצה ופיצו שם יהדות, תורה

בית חב"ד, בית הכנסת, לעסק או לחוסד החינוכי
התוכן מתעדכן כל העת, בקטעים ולוונטיים
תוכן מרתק ומותאם לקהל היעד

חברים ברחוקה
JEM ישראל < did.li/JEM-tv < 03-3883554

חב"ד חסידות
לארץ החרדית
35% הנחה
לשנה
ראשונה

JEM

לחיות עם הרבי - סביב השעון
וידאו מהרבי ברצף
בכל שעות היממה

7:00

השליחות להרן

חלקה המכריע של פרשת השבוע שלנו עוסק בסיפור השידוך של יצחק ורבקה, בהובלת השדכן אליעזר עבד אברהם, עד הסוף הטוב כאשר יצחק נושא את רבקה לאישה ומתנחם בה על מות שרה אימו.

הסיפור נפתח בכך שאברהם קורא לאליעזר עבדו, ומטיל עליו את המשימה למצוא שידוך ליצחק בנו. תחילה הוא משיב אותו שלא ישדך את יצחק עם אישה מקומית מאזור כנען שבו הם גרים עכשיו, אלא אך ורק עם אחת מבנות משפחתו של אברהם, שזכור, מתגוררת בחרן¹:

וַאֲשֶׁבִיעַךְ בְּה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ, אֲשֶׁר לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אֲנִי יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ, כִּי אֵל אֶרֶצִי וְאֵל מוֹלְדָתִי תִלָּךְ וְלִקְחָתָא אִשָּׁה לְבְנִי לְיִצְחָק.

אליעזר מברר מה יהיה עליו לעשות אם הוא ימצא את המועמדת המתאימה, אך היא לא תרצה לעזוב את ארץ מולדתה ולבוא לגור עם יצחק בארץ ישראל²:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד: אוֹלֵי לֹא תֵאכְלָה הָאִשָּׁה לָלֶכֶת אֶל אַחֲרֵי אֵל הָאָרֶץ הַזֹּאת. הֲהִישָׁב אֲשִׁיב אֶת בְּנִךְ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵצֵאתָ מִשָּׁם?

אברהם שולל את הצעתו של אליעזר בצורה נחרצת³:

וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲבִרְהָם: הֲשָׁמַר לְךָ פֶּן תִּשְׁיַב אֶת בְּנִי שָׁמָּה!

אברהם מוסיף ומברך את אליעזר שיצליח בשליחותו להביא את הנערה המיועדת מחרן לארץ⁴:

ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לָקַחְנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאָרֶץ מוֹלְדָתִי וְאֲשֶׁר דִּבֶּר לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי לֵאמֹר: לִירְעַךְ אֶתְּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת, הוּא יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ לְפָנֶיךָ וְלִקְחָתָא אִשָּׁה לְבְנִי מִשָּׁם.

לאחר הברכה אברהם חוזר ומדגיש שוב: "רק את בני לא תִּשְׁבַּ שָׁמָּה". מקום החתונה והמגורים של הזוג הטרי חייב להיות כאן, בארץ. אם לא, כל השליחות מבוססת.

כך מסתיימת השיחה בין אברהם לאליעזר, והעבד יוצא לדרך אל חרן הרחוקה.

אלא שאם נעיין שוב בדיאלוג שבין אברהם לאליעזר, תעלה

בלקוטי שיחות

ברוך השם

כשאברהם שולח את אליעזר להביא את רבקה מחרן, הוא מזכיר לו מה היה מצב האמונה ביציאתו שלו מחרן עשרות שנים לפני כן. בכך הוא מבקש להסביר מדוע חשוב כל כך להשלים את המשימה בצורה מדויקת בנאמנות לשני עקרונות חשובים. כשנקשיב אנחנו לדברים, נלמד מהם שיעור באמונה אמיתית בקדוש ברוך הוא ובבין מדוע המבחן הוא עד כמה שגור שם השם בפינו.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק טו, שיחה שנייה לפרשת חיי שרה

לקוטי שיחות
על פרשיות השבוע, חגים ומועדים
עורכים:
הרב דוד אולידורט
הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ
ספר ראשון – כרך ראשון
בראשית

1. בראשית, כד, ג"ד.
2. שם, ה.
3. שם, ו.
4. שם, ז.

מדוע באמת? למה לא לחפש שידוך טוב באזור? מילא הכנעניות המקומיות שלא היה להן ולמשפחותיהן דבר עם דרכו של אברהם, הן לא מועמדות פוטנציאליות בכלל עבור יצחק הצדיק. אבל מה עם כל אלה שאברהם השפיע עליהם וקירב אותם לדרך האמונה? הלא אברהם עשה נפשות והפיץ את האמונה בקדוש ברוך הוא בכל סביבתו. מכל מאגר המקורבים של אברהם אי אפשר למצוא כלה מתאימה ליצחק?

מכך אנחנו מבינים שמדובר בעניין עקרוני. אברהם אבינו יודע ובטוח בכך שהמשפחה שלו היא תו איכות מיוחד. בנות כמו בנות משפחתו אי אפשר למצוא בשום מקום. עד כדי כך, שאפילו אנשים שהוא השפיע עליהם וקירב אותם לא יכולים להגיע לאיכויות כאלו.

בניגוד לאנשי כנען, אנשי חרן בכלל, ובפרט בני משפחתו של אברהם, הם בוודאי אנשים עדינים, אנשי חסד, בעלי מידות טובות, נוחים לסביבה, וחלילה לא שקועים בתאוות גסות ונמוכות. אומנם אברהם השפיע על האנשים בסביבתו ולימד אותם מוסר והתנהגות נאותה, אבל משפחתו של אברהם זו איכות אחרת.

גם אליעזר הבין זאת. ודווקא משום כך, הוא הציע את הרעיון המתבקש: אם כך, למה לא לשלוח את יצחק בחזרה למולדתו של אביו?

ועל זה שאל אליעזר: "הֲהִשָּׁב אֲשִׁיב אֶת בְּנֵךְ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵצֵאת מִשָּׁם?"
כיוון שזהו הרי המקום "אשר יצאת משם",
משם בא אברהם, ושם חי - הרי ראוי ומתאים ש"אשיב את בנך" שמה!

אליעזר הבין מאברהם שמקום המגורים של בני הזוג הוא לא התנאי הקריטי כאן בסיפור. נכון שאברהם בטח ישמח שהזוג הצעיר יגור לידו ותחת השפעתו, אבל אם אי אפשר, מה כל כך נורא בכך שיצחק יגור ליד משפחתו המורחבת של אברהם?

לכן הוא מעלה את ההצעה לקחת את יצחק לשם, למקום שממנו אברהם עצמו הגיע ושב חיה משפחתו.

אך להפתעתו של אליעזר, אברהם שולל את הרעיון ואף מזהיר אותו נחרצות שלא לבצע אותו. וזה אכן מפתיע:

כאשר השיב לו אברהם: "השמר לך פן

לנו תמיהה חזקה על השאיפות והרצונות שאברהם מביע בבקשתו מעבדו אותו הוא שולח למצוא את השידוך ההולם ליצחק. למעשה, נראה שאברהם עומד על שני עקרונות שלא מסתדרים ביחד. זה נראה כמו 'פרדוקס השידוך' - כפי שמיד נראה.

דווקא כאן או רק משם?

הבה וננסה להבין מה אברהם מבקש מאליעזר:

כאשר השביע אברהם את אליעזר "אשר לא תיקח אישה לבני מבנות הכנעני אשר אנוכי יושב בקרבו, כי אל ארצי ואל מולדתי תלך", מובן, שאברהם לא היה חפץ באישה מבנות הכנעני עבור יצחק, למרות ש"אנוכי יושב בקרבו" - היינו, שהם קרובים לאברהם ונתונים תחת השפעתו,
אלא רצה אברהם דווקא מ"ארצי ומולדתי".

ובפשטות, הסיבה לכך היא מצד מעלה זו, שבהיותם בני משפחת אברהם הרי הם מצד עצמם טובים יותר, עדינים יותר וקרובים יותר לתכונותיו של אברהם.

אברהם מטיל על אליעזר משימה לא קלה ולא פשוטה. להרחיק לכת מבאר שבע שבדרום ארץ ישראל, עד חרן שבאזור טורקיה של ימינו. זוהי דרך של למעלה מאלף קילומטרים, שעוברת בוודאי גם דרך תוואי טופוגרפי לא פשוט.

וכל זה למה? כי שם נמצאת ה"מולדת" של אברהם, שם גרים בני משפחתו המורחבת - ואברהם רוצה שהכלה של יצחק תהיה דווקא בת משפחה. ולא רק זה, הוא ממש שולל את עצם הרעיון למצוא את האישה המתאימה ליצחק במשפחות המקומיות בכנען. כפי שאליעזר עצמו מספר על השליחות, מאוחר יותר כשהוא מגיע לביתה של רבקה: **"וַיִּשְׁבְּעֵנִי אֲדֹנִי לֵאמֹר: לֹא תִקַּח אִשָּׁה לְבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אֲנִי יֹשֵׁב בְּאֶרֶץ. אִם לֹא אֶל בֵּית אָבִי תֵלֵךְ וְאֶל מִשְׁפַּחְתִּי וְלִקְחָתָהּ אִשָּׁה לְבְנִי."**

5. שם, לדילת.

א. וראה כלי יקר כאן. לקו"ש ח"ו ע' 256.

אבינו. ואם כך, למה צריך ללכת כל כך רחוק כדי למצוא מישהי שנולדה ב'בית טוב'? מה רע בלקחת ליצחק מישהי שהתחנכה והתקברה לאמונה ולדרך שאליה אברהם מחנך?

אברהם לא מותיר את התמיהה באוויר. הוא מתייחס אליה, ומבקש להסביר לאליעזר מה עומד מאחורי השליחות הגורלית שלו.

איפה "אלוקי הארץ"?

מה הסביר אברהם לאליעזר? - הבה ונראה:

[וְזוֹ הֵייתָה] ההסברה של אברהם לאליעזר:

"אמר לו: עכשיו הוא אלוקי השמיים ואלוקי הארץ, שהרגלתיו בפי הבריות. אבל כשלקחתי מבית אבי היה אלוקי השמיים ולא אלוקי הארץ, שלא היו באי עולם מכירין בו ושמו לא היה רגיל בארץ".

אם נעקוב אחרי הדברים שאברהם אבינו אומר לאליעזר, נשים לב לניואנס קטן. בהתחלה, כשהוא משביע את אליעזר, אברהם אומר: **וְאֶשְׁבִּיעְךָ בָּה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ**; ואילו בסוף דבריו, כשהוא מברך את אליעזר לקראת צאתו לשליחות, אברהם אומר: **ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לִקְחָנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלְדָתִי**. לאן נעלם "אלוקי הארץ"?

ובכן, חז"ל מגלים לנו שאברהם אבינו מעביר לאליעזר מסר, כשהוא מספר לו על המהפכה שהוא עצמו - אברהם - חולל בהפצת האמונה בהשם בקרב אנשים רבים בעולם. גם רש"י מצטט את הדברים:

"אמר לו [אברהם לאליעזר]: **עכְשֵׁיו** הוא **אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ** - שֶׁהִרְגַּלְתִּיו בְּפִי הַבְּרִיּוֹת. אֲבָל כְּשֶׁלִּקְחָנִי מִבֵּית אָבִי, הָיָה **אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְלֹא אֱלֹהֵי הָאָרֶץ** - שֶׁלֹּא הָיוּ בָּאֵי עוֹלָם מְפִירִים בּוֹ, וְשִׁמּוֹ לֹא הָיָה רָגִיל בָּאֶרֶץ".

אברהם מזכיר לאליעזר את ההיסטוריה, ומחזיר אותו כשבטים שנה לאחור, אל הרגע שבו השם התגלה אליו וציווה אותו לעזוב את מולדתו ולצאת למסע חייו.

באותה עת שבה אליעזר נשלח לחפש המיועדת ליצחק, זה כבר היה 'אחרי המהפכה'. אחרי שאברהם אבינו הסתובב וקרא בשם השם, אחרי שהוא עשה נפשות לאמונה והחזיר את

תשיב את בני שמה", היה הדבר מוכרח לעורר אצל אליעזר תמיהה גדולה - ממה נפשך [- בכל אופן שהוא]:

אם המקום "אשר יצאת משם", שהוא ארצו ומולדתו של אברהם, יש בו מעלה כזו ש"ולקחת אישה לבני" צריך להיות משם דווקא - מדוע לא ישיב לשם את יצחק?

ומצד שני, אם מה שחשוב בעיקר הוא המקום שבו נמצא אברהם עכשיו, ואינו רוצה שיצחק יצא מהשגחת והשפעת אברהם אפילו אל המקום שהיה מולדתו של אברהם, מאחר שהשפעת אברהם על אלו אשר הוא נמצא "בקרבו" מכריעה את המעלה של "ארצו" - מדוע לא ייקח "מבנות הכנעני", כיוון ש"אנכי [-אברהם] יושב בקרבו"?

הכרחי אפוא לומר שאברהם אמר משהו לאליעזר כדי לתרץ תמיהה זו.

בשלב זה, אליעזר מגלה כי אברהם מתעקש על שני העקרונות בו זמנית: מצד אחד, **"רק משם, לא מכאן"** - לא לקחת ליצחק אישה מקומית אלא רק מבני המשפחה שבחרן; אך מצד שני, **"רק כאן, לא שם"** - יצחק צריך לגור ליד אברהם, כדי שיישאר תחת השפעתו.

אליעזר חיבר את שני הדברים, ובוודאי תמה לעצמו: איך זה מסתדר יחד?

מצד אחד, אברהם עומד על כך שהמדוברת תהיה נערה איכותית עם עדינות ומידות טובות, מתורבתת ומנומסת, וכמוה אפשר למצוא רק בחרן, בקרב בני משפחתו. אז אפשר לומר שחשוב יותר המוצא והמשפחה מאשר החינוך וההשפעה שמקבלים מאברהם. ואם כך, מה הבעיה לשלוח את יצחק לגור בחרן?

מצד שני, אברהם מתעקש גם על כך שיצחק צריך לגור דווקא לידו, ולא ליד משפחתו בחרן. זאת אומרת שהתנאי החשוב ביותר הוא להיות בסביבה חיובית, ללמוד ולהתחנך אצל אברהם

ב. דאין לומר דטעמו של אברהם שלא רצה שיצחק יצא לחו"ל בכלל הוא מפני שהוא עולה תמימה, כי הרי פשיטא שיצחק ידע שהוא עולה תמימה, ובכ"ז ה' דעתו לרדת מצרימה (תולדות כו, ב ובפרש"י) והווקק לציווי (והודעה) אז אל תרד מצרימה ג' גור בארץ הזאת" - מובן שעד אז לא ה' עדיין איסור זה. וראה בארוכה לקמן ע' 241 ואילך.

ההכרה בהשם בקרב המוני האנשים בעולם. אך זה לא היה המצב רק כמה עשרות שנים לפני כן. עכשיו, אומר אברהם אליעזר, הקדוש ברוך הוא הינו "אלוקי השמיים" וגם "אלוקי הארץ". היום, גם בני האדם החיים כאן על האדמה כבר מכירים את השם ומאמינים בו ויודעים שהוא האלוקים. אך כאשר השם התגלה אליי ולקח אותי מבית אבי ומארץ מולדתי, הוא היה רק "אלוקי השמיים". רק מלאכי השמיים הכירו אותו, בעוד בני האדם האמינו באלילים, בפסילים ובכוחות הטבע.

אפשר לשאול למה כל הסיפור הזה חשוב דווקא עכשיו, לפני שאליעזר יוצא לשליחות למצוא שידוך ליצחק. מילא אם היה מדובר בשדכן חיצוני שאברהם שוכר את שירותיו כדי למצוא כלה לבנו, היה צריך לערוך איתו שיחת היכרות כדי שיכיר את המשפחה ואת הסיפור שעומד מאחוריה וכך יידע למצוא כלה מתאימה. אבל הרי מדובר באליעזר, העבד הנאמן שמלווה את אברהם כבר שבעים שנה. אז מה פתאום פרץ הנוסטלגיה הזו על מה שקרה 'לפני המהפכה'?

אך אם נזכור את התהייה של אליעזר על שני העקרונות הסותרים שאברהם עומד עליהם בניסוח הקריטריונים לשידוך המתאים - נבין שסיפור "אלוקי השמיים" ו"אלוקי הארץ" הוא-הוא למעשה הסיפור שמסביר הכול.

איך בדיוק? - בשביל זה נצטרך אכן לחזור אחורה, ולהבין טוב יותר את מהפכת האמונה שחולל אברהם ו"מה נשתנה" בין המצב לפניו לבין מה שקרה אחריה.

המהפכה של אברהם

נקרא את הדברים תחילה בלשוננו של הרבי:

על הפסוק "ויקרא שם בשם השם א-ל-עולם" - פירש רש"י שאברהם פעל אז שידעו, אשר "לא משלי אכלתם, כי אם מִשְׁלֵנוּ מי שאמר והיה העולם". היינו, שהעולם שייך ל"אלוקה העולם".

קודם פעולת "ויקרא" של אברהם, סברו ש"משלי אכלתם". ועל דרך זה אמרו

ג. וירא כא, לג.

ד. ובפרט ע"פ פרש"י (וירא יח, יט): מקרבו אצלו (ויותר מזה) וידעו (ויותר מזה) ויכירו.

על כל דבר ועניין שהוא משלו או משל חברו כו'. ואם כן, מובן ששמו [של השם כ"אלוקי הארץ"] לא היה רגיל.

ממילא נמצא שהיו מכירים שהוא "אלוקי השמיים", אבל "באי עולם" קודם דיבורו של אברהם עימם לא היו מכירים בו, אלא סבורים היו ש"משלי אכלתם".

[ולכן, כיוון ש] "בארץ" אין רגילות לדבר אודות "שמיים", הנה גם שמו לא היה רגיל. למרות שהכירו את שמו, "אלוקי השמיים".

אברהם הרגיל, לא רק את שמו [של השם] אלא גם אותו עצמו, עד כדי מצב של "אלוקי הארץ" - בכל אכילה וכדומה הוא אמר להם ש"משלו אכלתם", [ו]אמר להם "ברכו".

אברהם מחולל בכנען מהפכה של אמונה. בפשטות, כפי שאמרנו קודם, זוהי עצם האמונה בקיומו של השם. עד מהפכת אברהם, השם היה רק "אלוקי השמיים" - במובן זה שרק בשמיים הכירו אותו, בעוד בני האדם סגדו לאלילי עץ ואבן. אברהם אבינו היה הראשון שגילה את מציאות השם, והוא זה שסיפר לסביבתו שיש בורא לעולם, ובכך הפך את הקדוש ברוך הוא ל"אלוקי הארץ".

אבל הרבי פותח לנו את העיניים, ומראה לנו שהמהפכה של אברהם אבינו שינתה משהו לא פחות בסיסי בתפיסות של האנשים בעולם.⁶

נחזור למילים של אברהם אבינו עצמו: בעבר, "לא היו בְּאֵי עוֹלָם מִפְּרִים בּוֹ, וְשִׁמּוֹ לֹא הָיָה רָגִיל בְּאַרְצָה". אבל בזכות עבודתו של אברהם בהפצת האמונה, המצב השתנה לחלוטין, לפחות במקומות שבהם הוא פעל, עד שכעת "הַרְגֵּלְתִּי בְּפִי הַבְּרִיּוֹת".

אם כן, הליבה של המהפכה הייתה 'להרגיל' את שמו של השם בפי האנשים. מה זה אומר?

אולי בשונה ממה שאנחנו נוטים לחשוב, גם לפני שאברהם התחיל להפיץ את האמונה בהשם, היו בהחלט אנשים שהכירו את מציאות השם, שידעו את האמת שיש אלוקים אחד שהוא בורא השמיים והארץ, ואולי אפילו היו הרבה אנשים

6. כדאי לעיין במקור, בסעיף 1 בשיחה, כדי להבין את הדברים בצורה עמוקה, רחבה ומלאה יותר ממה שיכולנו ללמד במסגרת זו.

גם מי שהאמינו בהשם היו שבויים בתפיסת המציאות האלילית, במובן זה שהם תפסו את הקדוש ברוך הוא כמציאות 'שמימית', ולא כחלק מהחיים. אברהם לימד את האנשים ש'להשם הארץ ומלוואה', שהשם הוא ריבונו של עולם והכול בא ממנו, ולכן האמונה צריכה להשפיע גם על החיים, כולל על האוכל, הטיולים, הרכוש הפרטי, העבודה והמשפחה.

זו הסיבה לכך שאברהם הפיץ את האמונה באמצעות פתיחת מסעדה ומלון, ולא מרכז רוחני או ישיבה. משום שאברהם ביקש לחנך וללמד את אורחיו שהקדוש ברוך הוא נמצא בכל פרט בעולם ובחיים שלהם עצמם, כולל באוכל - שעד לאותו רגע הם חשבו שהוא בכלל שייך לאברהם והם רוכשים אותו ממנו, "משלי אכלתם".

במובן רחב ופילוסופי יותר, "אלוקי השמיים" פירושו אלוקים ששייך לעולם הרוחניות, לאיזו 'נישה' מנותקת מהחיים. זהו אלוקים שפוגשים אותו רק בשעות או במקומות מסוימים שבהם מתנתקים מהחיים החומריים. ואילו "אלוקי הארץ" פירושו הקדוש ברוך הוא שנמצא לא רק בבית הכנסת או ביום כיפור, אלוקים כזה שעובדים אותו מעט מן הזמן כדי שלא יפריע או כדי שישפיע שפע - אלא השם שנוכח ומשפיע גם ב"ארץ", בעולם הממשי שלנו, בחנות, בעבודה, בשעות הפנאי, בתחביבים, במטבח ובחדר השינה.

"אלוקי השמיים" של אומות העולם הוא כזה שנוכחים בו בעת צרה. זהו אלוקים ששייך לחלק המיסטי והנשגב של המציאות, ולכן כדי ליצור איתו קשר האדם צריך לצאת מביתו, ללכת למקום מיוחד ולערוך טקסים מיוחדים שירוממו אותו ויאפשרו לו לקבל את השפע.

ואילו אלוקי ישראל הוא "אלוקי השמיים והארץ". הקדוש ברוך הוא איננו 'למעלה', אלא הוא חלק מהחיים של כל אחד מאיתנו. אנחנו פותחים את העיניים ומודים לקדוש ברוך הוא, חיים איתו בכל השגרה ולאורך כל סדר היום, עד שעוצמים את העיניים בברכה ובהזכרת שם השם.

אנחנו יודעים ומרגישים בבירור שכל מה שיש לנו בחיים זה הוא, ולכן אין שלב או מצב שאפשר 'להתנתק' ממנו. שם שמיים שגור בפינו בכל רגע - בתפילה ובלימוד, וגם בארוחה, בשינה, בחתונה ובעבודה, בשבת וביום של חול. ההכרה בכך שהשם הוא "אלוקי הארץ" מתבטאת בכך שיהודי

כאלו. אלא מה? למרות שהם ידעו והכירו, הם לא היו רגילים לדבר עליו, שם שמיים לא הוזכר בפיהם. זו הייתה ידיעה, ותו לא.

זו המשמעות של המושג "אלוקי השמיים". אנשים האמינו וידעו שיש השם, אבל השאירו אותו אי שם 'בשמיים'. לא הייתה לזה נגיעה לחיים שלהם. אברהם גרם לאנשים לדבר על השם, להזכיר את שם השם, לברך את הקדוש ברוך הוא ולהודות לו. ולא רק באופן תיאורטי או בלימוד בספרים, אלא בתוך תחומי המעשה בחיים. הוא חנך אנשים לברך את השם על האוכל, על הבגדים ועל הפרנסה, ובכך "הרגיל" את שם השם ואת האמונה "בפי הבריות". כך הקדוש ברוך הוא נהיה גם "אלוקי הארץ", הקדוש ברוך הוא של העולם הזה ולא רק של השמיים.

אחד הביטויים הציוריים לאותה מהפכה הוא מה שהתורה וחז"ל מספרים לנו על השיטה שבה השתמש אברהם כדי לגרום לאנשים לקרוא בשם השם.

בפרשה הקודמת מסופר שאברהם פרסם את שמו של הקדוש ברוך הוא: "וַיֵּטַע אֱשֶׁל בְּבֶאֱר שְׁבַע, וַיִּקְרָא שְׁם בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵי עוֹלָם". חז"ל מסבירים שאותו "אשל" היה אכסניית דרכים, ואף פרסם עם פירות משובחים עבור האורחים. המלון שאברהם הקים באמצע המדבר היה האמצעי שלו לגרום לאנשים להזכיר את שם השם, ומתוך כך להכיר בו ולהאמין בו.

כך מביא רש"י שם על הפסוק מהגמרא: "על ידי אותו אשל, נקרא שמו של הקדוש ברוך הוא אֱלֹהֵי לְכָל הָעוֹלָם. לְאַחַר שְׁאוּכְלִים וְשׁוֹתִים, אוֹמְרֵי לָהֶם: בָּרְכוּ לָמִי שְׁאוּכְלֵתֶם מִשְׁלוֹ. סְבוּרִים אַתֶּם שְׁמִשְׁלִי אַכְלֵתֶם? מִשְׁלִי מִי שְׁאַמְרֵי וְהִיא הָעוֹלָם אַכְלֵתֶם!".

אברהם לא סתם תלה מודעה ובה כתוב "השם אחד" או שלט עם הכיתוב "השם הוא האלוקים". הוא לא רק סיפר לאנשים שהאלילים שהם רגילים לעבוד הם שקר וכי אצלו נמצאת האמת. הוא פשוט הרגיל אנשים להבין ולהכיר בכך שהשם הוא זה שנתן להם את האוכל, וכך גם את כל שאר הדברים.

גם לפני שהאורחים נכנסו לאוהל של אברהם, הם שמעו על הקדוש ברוך הוא. אבל הם עדיין לא ראו את הקשר בין האמונה לבין הצלחת.

"שהכול נהיה בדברו", ובכך להעלות אותם לקדושה.

"לא תשיב שמה"

לאחר שהבנו מה באמת חוללה מהפכת האמונה של אברהם אבינו, נוכל לשוב לסיפור השידוך ולפתור את הפרדוקס, להבין מה אברהם אבינו מבקש מאליעזר.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

בזה סרה התמיהה מדוע אין אברהם רוצה לקחת "מבנות הכנעני אשר אנוכי יושב בקרבו".

שכן למרות ש"עכשיו", כאן במקומו של אברהם, הקדוש ברוך הוא הינו גם "אלוקי הארץ", על ידי זה שאברהם פרסם את אלוקותו יתברך בעולם - לא השפיע הדבר על בנות המקום עד שתהיינה ראויות לשידוך עבור יצחק. שהרי זה רק באופן ש"שהרגלתיו בפני הבריות" - עניין של רגילות "בפני הבריות" בלבד, אבל לא שינוי בהנהגה ובמעשה.

מצד שני, אין מקום כלל להביא את יצחק לארץ "בית אבי".

שכן השפעת אברהם "ויקרא שם בשם השם א-ל-עולם", עד שנעשה הקדוש ברוך הוא גם אלוקי הארץ, התחילה רק לאחר ש"לקחני מבית אבי", "אבל כשלקחני מבית אבי... לא היה רגיל בארץ". וממילא, מקום "בית אבי" היה ונשאר באופן שהקדוש ברוך הוא הינו "אלוקי השמיים ולא אלוקי הארץ", כיוון שבני מקום זה לא הכירו בקדוש ברוך הוא, ו"שמו לא היה רגיל בארץ".

אברהם בעצם סוקר לפני אליעזר את 'מצב המהפכה', ומשווה בין ההשפעות שלה "עכשיו"

אומר: "הגעתי הביתה, ברוך השם", "בחסדי שמיים הספקתי את הפגישה", "בעזרת השם יהיה בסדר", או "תודה להשם, ישנתי טוב".

ובחזרה למהפכה של אברהם.

אנשים אולי ידעו שיש בורא יחיד לעולם, אבל הם לא בירכו ברכת המזון, משום שהם סברו כי אותו אלוקים גדול לא קשור ללחם ולגבינה שמונחים אצלם בצלחת ולבשר שנמצא בסיר או בדיר. הם גם לא הזכירו אותו בעסקים שלהם או בשמחות שלהם, הם לא כתבו בראש כל מסמך "בס"ד" או "ברוך השם", ועל דלת ביתם לא הייתה קבועה מזוזה שהזכירה להם שהשם הוא הריבון. שלא לדבר על זה שכאשר הם נסעו באוטובוס לעבודה הם לא חשבו "איך אני עובד את השם כעת".

וזה מה שהנחיל להם אברהם אבינו. הוא הסביר לאנשים בסביבתו כי זו לא חוכמה להיזכר בהשם ולהזכיר אותו כשנמצאים בבית כנסת או כשחוגגים ליל הסדר. צריך לזכור את השם בכל רגע ובכל מצב בחיים, הוא צריך להיות "רגיל" בפניו כל יום וכל היום.

"שהכול" במנהטן

בהתוועדות בשמחת תורה, נהג הרבי לבאר את פסוקי "אתה הראת" הנאמרים כהקדמה להקפות. באחת השנים, ביאר כך הרבי את הפסוק "לעושה נפלאות גדולות לבדו":

קורה שהקדוש ברוך הוא עושה "נפלאות", פעולות מיוחדות ומופלאות בעולם הזה, אך הן נותרות "לבדו", בני האדם אינם חשים בכך ואינם מבחינים שמתחוללות כאן נפלאות.

הרבי המשיך ונתן לכך דוגמה:

ילד יהודי הולך ברחוב במנהטן הגדולה, ובצד הרחוב עומד לו גוי המוכר בקבוקי שתייה. אותו ילד רוכש בקבוק שתייה, ולפני שהוא שותה הוא מברך עליו "ברוך אתה השם אלוקינו מלך העולם, שהכול נהיה בדברו". "הכול", כל העולם, מבקבוק השתייה ועד גורדי השחקים, נהיים ומתהווים בדבר השם.

קורה כאן 'פלא' שהילד בעצמו איננו מבחין בו. אותו ילד לא נותן את דעתו על כך שעגלת המשקאות ובקבוק השתייה, הרחוב כולו, ולמעשה מנהטן כולה - כולם לא נבראו אלא בשביל שהוא, ילד יהודי קטן, יוכל לברך

ה. וירא כא, לג. וכפרש"י שם. ולהעיר מפרש"י לך יב, ה. וראה לקמן הערה 31.

ו. וע"פ כ"ז מובן החילוק והשינוי דפרש"י מהספרי וב"ד ויל"ש: בהג"ל מפרש רק החידוש שעשה אברהם ד"המליכו על השמים ועל הארץ" (ספרי שם) "הודעתי אותו לבריותיו" (ב"ד שם), ולא עסוק בפני דברי אברהם בהכתובים שלפניו, ולכן נאמר בסתמא "עד שלא בא אברהם אבינו לעולם כו' לא ה' הקב"ה מלך כו'" (ספרי שם) "עד שלא הודעתי אותו לבריותיו כו'" (ב"ד שם).

- כלומר, כאן, בסביבה הקרובה, לבין מה שקורה ב"בית אבי", בחרן הרחוקה.

ובכן, כשעורכים את המאזן מבינים שיש הבדל גדול בין המקומות. אם מדברים על מידות ותכונות, על איכות אישית, המשפחות הטובות הן אלו שקשורות לאברהם בקשר דם. אבל מהפכת האמונה התחוללה בכנען, רחוק מאד ממולדתו של אברהם והרבה אחרי שהוא עזב את בית אביו. כאן הקים אברהם את ביתו, כאן הוא נטע את האשל וכאן הוא הפיץ את האמונה בהשם בפי כל עובר ושב.

אם כן, בכל מה שקשור למצב האמונה בהשם, המצב בכנען טוב הרבה יותר מאשר שם בחרן הרחוקה. כאן, בזכות המהפכה של אברהם אבינו, שם השם כבר שגור בפי הבריות. אנשים יודעים שהקדוש ברוך הוא, הוא בעל הבית של העולם, ולא רק של השמיים אלא גם של הארץ. הם מברכים ברכת המזון, הם אומרים "ברוך השם" על כל דבר, אפילו המודעות הסתמיות ברחוב מתחילות במילים "בשבח והודיה לבורא עולם". השם נוכח ונרגש בחיים עצמם ובכל תחום בהם.

אלא שיש בעיה. הבעיה היא שהמהפכה עדיין לא הושלמה נכון לאותה עת. אברהם אבינו אומנם השפיע על אנשי כנען, וחלקם התגודדו סביבו והיו נתונים תחת השפעתו, אך בכל זאת, ההכרה שלהם בהשם הייתה עדיין מן השפה ולחוץ. היא עוד לא חדרה בקרבם של האנשים, היא טרם שינתה באופן פנימי ומהותי את התכונות שלהם. הם יודעים ומאמינים שיש הקדוש ברוך הוא בעולם, ומדברים עליו הרבה, אך סדר היום שלהם ממשיך להיות רחוק מיראת שמיים ומידות טובות.

לכן, כששואלים "עם מי להתחתן?", כשבוחנים את האישה המתאימה ליצחק, מבחינת אישיות ומידות, ברור שהיא לא יכולה לבוא מכנען. בכנען יש הרבה "ברוך השם", שם השם רגיל בפיהם והם מכירים בו כריבונו של עולם גם בחיי היומיום - אבל אחרי הכול, הם לא הפכו לאיכותיים ועדינים יותר, יראי שמיים ומוסריים יותר. על כן אין ברירה אלא להביא כלה ליצחק מחרן, ממשפחתו של אברהם, כי לבנות המשפחה הזו יש תכונות מולדות טובות כמו עדינות, אצילות ורגישות.

אבל בקשר לשאלה "איפה לגור?", באיזו סביבה הזוג החדש צריך לבנות את ביתו - כאן התשובה

שונה לחלוטין. לחזור לחרן לא בא בחשבון, כי עם כל המעלות הטובות, שם הקדוש ברוך הוא לא בדיוק נוכח ברחובות, בעסקים ובבתים. שם הוא רק "אלוקי השמיים", הם כלל לא מכירים את הקדוש ברוך הוא כמי שמנהל את העולם וכל תחום ופרט בחייהם.

יצחק ורבקה, כך מסביר אברהם לאליעזר, חייבים לגור בסביבה שבה השם נוכח בחיים עצמם, על כל צעד ושעל. הם צריכים לבנות את ביתם ולהקים את משפחתם רק במקום שבו הצביון והאווירה חדורים באמונה והכרה בהשם, כולל בתרבות הפנאי, בחיי המשפחה ובשגרת העבודה. בשורה התחתונה, יהודי צריך לחיות בסביבה שבה השם הוא לא רק "אלוקי השמיים", אלא גם "אלוקי הארץ".

יש לומר ויש לדעת

חמיו של אדמו"ר הזקן, רבי יהודה לייב סגל, לא נמנה על עדת החסידים, ובתחילת דרכו אף התנגד לדרך החסידות. כאשר נסע חתנו אל המגיד ממזריטש, הוא התנגד לכך מאד, ונוצר מתח רב בין השניים.

אך כשחלף זמן, הרב סגל הבחין שלא חל כל שינוי לרעה בהתנהגותו של חתנו. הוא המשיך ללמוד, להתפלל ולהדר במצוות בדיוק כמו קודם.

יום אחד, פנה הרב סגל אל חתנו בשאלה: "מה נתנה לך הנסיעה למגיד, אם נשאת בדיוק אותו דבר? אתה לומד ומתפלל ומקפיד על קלה כחמורה, בדיוק כמו קודם. אז לשם מה נסעת למזריטש?"

"במזריטש למדתי", השיב אדמו"ר הזקן, "שיש אלוקים!"

"לשם כך צריכים לנסוע למזריטש?!", צחק הרב סגל, "הרי את זאת יודעת גם שפרינצה, עוזרת הבית שלנו! אמרי לי, שפרינצה, האם את יודעת שיש אלוקים?"

"בוודאי שיש אלוקים בעולם", השיבה העוזרת ללא היסוס.

נענה אדמו"ר הזקן ואמר: "היא אומרת שיש אלוקים, ואילו אני יודע זאת!"

ציור של חסיד

צילום: יעקב יעקב

ועם השנים החל לצייר גם דימויים וסמלים מעולם הקבלה והסוד. ציורים רבים שלו מתארים אירועים שמסופרים בתנ"ך ובמדרש, חגים וחוויות יהודיות, וגם חזיונות הנביאים ובמיוחד השתוקקות וכיסופים לגאולה. הצבעים העשירים והסגנוניים שמאפיינים את הציורים, נוסכים שמחה ומעוררים אופטימיות ואמונה.

במשך השנים החלו ציוריו של ר' ברוך נחשון להתפרסם. בשנת תשל"ט הוא הציג בלונדון תערוכה של ציוריו שהצליחה מאד, ומשם הוא הגיע עם ציוריו לניו יורק. כשנכנס לרבי ליחידות, הצייר ר' ברוך נחשון להכניס כמה ציורים לחדר של הרבי כדי שיוכל להתרשם, אבל הרבי בתגובה הציג לו להציג את כל הציורים בבניין המשרדים המרכזי של חב"ד, הסמוך ל-770. הרבי הוסיף ואמר, להפתעתו, "ואני אהיה הפותח" - כלומר, הרבי מתכוון לפתוח את התערוכה ולהיות המבקר הראשון בה.

זה היה מחזה נדיר. הרבי יצא מחדרו ועלה לקומות המשרדים בבניין הסמוך כדי לבקר בגלריה. במשך חמישים דקות ביקר הרבי בתערוכה, בליווי של הצייר. הרבי הביט על כל הציורים והעיר לר' ברוך נחשון על פרטים שונים, ובשיחה על נושאים הלכתיים ואמנותיים מגוונים.

לימים סיפר ר' ברוך נחשון: "בסוף הביקור שאל אותי הרבי אם הצלחתי למכור משהו. עניתי בהומור שאנשים שמעו את המחירים והתעלפו. חייך הרבי ואמר: "תמכור לאנשים בריאים..."

למעלה מאלף ציורים שצייר האמן החסידי פזורים על פני העולם כולו ומעטרים קירות רבים באמנות של אמונה ועבודת השם.

האמן ר' ברוך נחשון, היה ממחדשי היישוב היהודי בחברון והתפרסם במיוחד בשל ציוריו ודמותו הייחודיים.

ברוך נחשון נולד בחיפה למשפחה דתית. כבר כילד גילו בו כישרון ציור, ובהיותו נער בן שנים עשרה הוריו שלחו אותו ללמוד ציור אצל הצייר שלמה נרינסקי, שהיה מהצלמים הראשונים בארץ ותלמידו של צייר צרפתי מפורסם.

מסלול חייו של נחשון קיבל תפנית חדה כשהשתתף בהתוועדות חסידית ונחשף לדרך החסידות. הרוח החסידית כבשה את ליבו והוא התקרב לחב"ד. בשנת תשכ"ד, נחשון ורעייתו שרה הפליגו יחד באונייה לניו יורק, כדי לפגוש את הרבי. היחידות שלהם אצל הרבי ארכה שלוש שעות תמימות. הרבי התעניין בתוכניותיהם לעתיד, ועודד את ר' ברוך להמשיך לעסוק באמנות. הרבי אמר לו משפט שהפך לשליחות חייו: "דורות רבים עברו וחוש הציור בכשרות לא תוקן - ואתה תתקן".

הרבי אף תמך בו חומרית. ברוך נרשם ללימודי אמנות חזותית באוניברסיטה בניו יורק ועשה חיל בלימודיו, והרבי העניק לו תמיכה כספית במשך שנה שלמה.

ר' ברוך נחשון הרבה לצייר את נופי חברון וירושלים, שאב השראה רבה מפסוקי תהילים,

מי קודם: הזולת או אני?

החסידי הרב אלכסנדר בן-נון (בונין), ניהל מוסד חינוכי ועסק בעסקנות חינוכית ב'רשת אהלי יוסף יצחק'. במכתבו אל הרבי הוא מציף את הקונפליקט: האם לפעול עם הזולת גם 'על חשבון' עבודת ה' האישית? במכתב התשובה הארוך והמנומק, פורש הרבי את יסודות משנת השליחות: החובה הקדושה, הזכות העצומה והאיזון והשילוב הנכון בין העבודות

אין איש נקי מעבודה קדושה זו!

במה שכותב במכתבו אל"י שלפעמים עושה חשבון בנפשו, מכך שסדר יומו עמוס מהתעסקותו בחינוכם של אחרים, אבל מה יהיה במצבו הוא בעבודת ה', ונראה בעיניו אשר יום רודף יום וכו' [ואינו מצליח להתקדם כפי שהיה רוצה בעבודת ה' האישית].

המענה על כך:

...דורנו, הוא 'דור יתום' [ירוד ברמתו הרוחנית], ומאידך גיסא [מן הצד השני] הוא גם דור ד'עקבתא דמשיחא' [הדור הסמוך לביאת המשיח]. שהוא זמן סוף הגלות, וזמן של הכנה קרובה לאתחלתא דגאולה [התחלת הגאולה] האמיתית. אשר עליה [על גאולה זו] נאמר שתהיה גאולה שלמה - זאת אומרת, שאף איש אחד מישראל לא יישאר בגלות, הן במובן של גלות כפשוטה, וגם במובן של גלות ברוחניות.

וכיוון שכן, השילוב בין פחיתות הדור מחד, וההכנה לגאולה שלמה, בה יגאלו כולם ללא יוצא מן הכלל מאידך - מביא למסקנה ברורה: שמוכרחת להיות השתתפות של כל אחד והשתדלותו ב'קיצוץ' נפשות בני ישראל, וקירובם ל"גואל ישראל" הוא השם יתברך, נתן התורה והמצווה. אין איש נקי מעבודה קדושה זו! על כל פנים [לפחות] זמן מסוים בכל יום, שבוע וחודש.

וככל אשר יגדל כישרון האיש בעבודה זו, תגדל גם כן כמות הזמן שעליו להקדיש לה. שמהו מובן גם כן, שישנם כאלו אשר עיקרם הוא [עיקר עבודתם צריכה להיות] דווקא העבודה האמורה, וכל שאר ענייניהם כמו 'הכשר מצווה' [הכנה

והכשרה] הם, ונועדו להביא תועלת גם לעבודה זו של הפצת היהדות.

ובמילות [ובמילים] אחרות: זוהי המצווה ד'ביה הווה זהיר טפ"י [שבה עליו להיות זהיר במיוחד], והיא ה'שער' לכל ענייני עבודת ה' שלו - שכל שאר התורה והמצוות שלו 'עולים' הם דרך מצווה זו, מלמטה למעלה [אל ה'עולמות' הרוחניים], וכמו כן כל ההמשכות וההשפעות שלו, שמשפיעים לו מלמעלה בכל ענייניו, 'נמשכים' על ידי מצווה זו מלמעלה למטה.

כיצד מאזנים נכון בין העבודות?

אבל מובן גם כן, שבכדי לקבץ הניצוצות ובכדי לקרב הלבבות, אינו מספיק "טופח" בלבד אלא צריך להיות "טופח על מנת להטפוח" [מושג שנאמר במקור לגבי דיני טומאה וטהרה, ומשמש כאן כמשל: "טופח" - פירושו דבר רטוב. אך מדובר ברטיבות כזו שאין בה די כדי להרטיב דבר אחר שייגע בה. לעומת זאת "טופח על מנת להטפוח" - פירושו: הדבר הינו רטוב דיו, עד שביכולתו להרטיב גם את הדבר האחר. והנמשל: כדי 'להרטיב' ולהשפיע על האחר, נדרש ממני עצמי להיות 'רטוב' - שקוע בעבודת ה' באופן מספק].

ולגבי השאלה כמה צריך האדם להשקיע בעבודה עם עצמו לשם כך? זהו עניין הנתון להכרעת האדם, למדוד ולהקציב בכל יום ובכל תקופה, כמה זמן ומרץ צריך הוא לעבוד בעצמו, 'עם עצמו' ו'בתוך עצמו', אף ש'רובו ככולו' נתון הוא לעבודה עם הזולת.

ובכדי שלא יטעה במדידה זו, מוכרח להיות

המושפעים שלו, לאותם העניינים בהם הוא משפיע עליהם. זאת אומרת, דוגמא חיה של איש ואישה הישראלים, שהנהגתם היא על פי דברי תורתנו הקדושה, וביחד עם זה חדורים גם ב'מאור שבתורה' זוהי תורת החסידות, שזהו מכריח [כדי להיות דוגמא חיה להנהגה על פי תורת החסידות, מוכרח הדבר שתהיה] קביעות בנפשו, וגם קביעות בזמן, בלימוד החסידות ושמירת הדרכותיה ונהגותיה.

אלף פעמים ככה!

ואז בוודאי יקוים גם כן ההבטחה, האמורה למי שמסייע לזולת בעבודת ה' - ד"נעשה מוחו וליבו זכים אלף פעמים ככה". ו"אלף פעמים" האמור בזה הוא לא בדרך גוזמא, אלא כפשוטו, כמבואר בכמה מקומות. זאת אומרת, שבלימוד של שעה אחת מצליחים וקולטים כמות ואיכות שאדם אחר נצרך לשם כך לאלף שעות. ואז, כתוצאה מכך, ילך ויעלה גם בחייו הפרטיים מדרגא לדרגא "מחיל אל חיל".

מובן אומנם שעבודה לא קלה היא, אבל מאין הוא ה'קא-סלקא-דעתך' [מהיכן באה המחשבה] שאיש הישראלי צריך לחפש לו עבודה קלה?! ובפרט בימינו, אשר "שכינתא בגלותא", וזהו זמן של חושך כפול ומכופל, וכל העניינים יגיעים [קשים להשגה] וכו'.

יותר ממה שכתבתי כאן בפירוש, נמצא 'בין השיטים' [בין השורות, במה שלא נכתב], ותקוותי שגם בנכתב בזה די למתבונן,

ויהי רצון ששנינו נכוון לפירוש אחד, על ידי שלשנינו תהיה מטרה אחת - להפיץ מעיינות החסידות הלך וכבוש עד שיכבשו את כל עמנו בני ישראל כולם, ו"לא ילמדו עוד איש את רעהו... כי כולם ידעו אותי", ו"מלאה הארץ דעה את ה'".

(כרך טו, אגרת ה'שנה)

זכור "הדק היטב" [להפנים באופן מיטבי את] הפתגם הידוע ששמענוהו כמה פעמים מכבוד קדושת מורי וחמי אדמו"ר [הרי"צ]: "כשם שאסור להפחית מחסרונות עצמו [אלא לדעת באופן מיטבי מה הן החסרונות האישיים] כך אסור להפחית ממעלות עצמו [צריך להיות מודעים למעלות והחוזקות שיש בנו ובעבודתנו]". ובפעם אחרת אמר, שאיסור "לשון הרע" הוא לא רק בהנוגע להזולת, אלא גם על עצמו אסור לאדם לדבר לשון הרע.

וכיוון שהקב"ה דורש העבודה הנזכרת לעיל, בוודאי שאפשרי למלאותה. כיוון שהקב"ה אינו דורש מן האדם דבר שאין ביכולתו לבצע אותו.

ואין להתרשם [הדבר אינו אמור להותיר רושם] אם בהתחלת העניינים נפגשים בקישוים [בקשיים], ולא עוד אלא שגם מכשלה בא לפעמים [לפעמים אף נכשלים], וכידוע דברי רז"ל: "אין אדם עומד על דברי תורה, אלא אם כן נכשל בהן"...

יביט על העניין כמו שהוא לאמיתותו

ואם לקולי ישמע, יגביר חיילים בעבודתו - חינוך בני ובנות ישראל שהשפעתו עליהם, הן בהמוסד [אותו הינו מנהל] והן שמחוץ למוסד,

ויביט על העניין כמו שהוא לאמיתותו ובפנימיותו - שמתעסק הוא באלו אשר על כל אחד ואחת מהם נאמר "בנים אתם לה' אלוקיכם!" וכל דבר שמקרב אותם לאבינו שבשמיים, וכל פעולה בזה, 'למעלה היא נצחית לעולם ועד' [אצלנו כל דבר הינו מוגבל בזמן, ולכן יש זמן בו באה הפעולה אל סיומה. אך אצל הקב"ה, שהוא למעלה מן הזמן, הפעולה הטובה היא נצחית ואינה מסתיימת לעולם], וגורם בכך נחת רוח בלתי גבולי!

אלא שכדי שתהיה העבודה בהצלחה, צריך הוא, וכן ביתו, להיות דוגמא חיה שבביל

עמדת התהילים היומי מהודרת לבית הכנסת!

לאור הביקוש, ניתן להשיג שוב את עמדת התהילים והפעם בשני גדלים ובעיצוב משודר

לרכישת העמדה במחיר עלות פנו לבית חב"ד או כנסו לאתר chabadisrael.co.il/theilim

שולחן שבת חסידי

התוועדות משפחתית
לשולחן שבת

בית אחד = שלושה בתיים

על מה ביקש הרבי מהרב העכט 'להביט תמיד בעין ימין'? ומה הקשר בין חדר הילדים לרשת בתי חב"ד בכל העולם? – קריאת הקודש של הרבי להקמת 'בתי חב"ד' בכל מקום ומקום, וגם בבית הפרטי שלנו

זה המקום שלי!

התלבטתי מה לענות. בעיניי המבנה של בית חב"ד שם היה מוזנח, לא מסודר ולא נקי באופן מספק. ולכן השבתי באופן כללי, ש'היה נראה בסדר'.

אך הרבי 'לא ויתר', ואמר: 'ממך אני רוצה לשמוע את האמת'.

לא נותרה לי ברירה, והשבתי דברים כהווייתם, איך היה נראה המקום.

הרבי נהיה מאד רציני, ואמר לי כך: 'בית חב"ד זה מקום שלי. אני מבקש ממך, שמכאן ולהבא כשתבוא למקום שלי, תביט על המקום בעין יפה ובעין ימין'.

מאז, סיים הרב העכט, הרגלתי את עצמי לראות בבתי חב"ד שאני מבקר בהם רק את הדברים הטובים, ואת הפרטים היפים שבכל דבר. בהתאם לבקשתו של הרבי, שאביט ב'עין ימין'.

מספר הרב מנחם מענדל קפלן, שליח הרבי בטורונטו:

סבי, הרב אברהם דוב העכט, ביקר פעם באחד מבתי חב"ד בפלורידה שהיה אז בשנותיו הראשונות, ושכן במבנה קטן ולא מפואר במיוחד. להפתעתו של השליח המקומי, הרב העכט לא הפסיק לרגע להביע את התפעלותו, מיופי המקום וריהוט בית הכנסת. השליח, שהכיר במציאות כפי שהיא, הביע את תמיהתו באוזני הרב העכט: מה יש כל כך להתפעל ממקום כה קטן ופשוט...

סיפר לו הרב העכט כך:

אירע פעם שביקרתי בעיר מסוימת, וזמן קצר לאחר מכן זכיתי להיות ב'יחידות' אצל הרבי. הרבי התעניין אם כשהייתי באותה עיר ביקרתי בבית חב"ד, והשבתי בחיוב.

הרבי הוסיף לשאול: 'מה ראית שם?'

מה זה 'בית חב"ד'?

(א) 'בית של תורה' - בהתאם להוראת המשנה "והעמידו תלמידים הרבה", 'בית חב"ד' צריך לפעול על עוד ועוד יהודים ללמוד תורה, ולשמש כמקום 'מזמין' ללימוד התורה, בו כל מי שרוצה יוכל לבוא ולהשתתף בלימוד תורה, ללא דרישה או תשלום כלשהו.

(ב) 'בית של תפילה' - 'בית חב"ד' מאפשר ליהודי הסביבה לבוא ולהתפלל במקום זמין ומזמין'.

(ג) 'בית של גמילות חסדים' - 'בית חב"ד' צריך לעסוק בגמילות חסדים עבור אלו הזקוקים לכך, ובכך להיות גם מקום אמין וזמין לנתינת צדקה, עבור כל מי שרוצה לקיים את המצווה.

כולנו מכירים את 'בתי חב"ד' שנמצאים כיום בכל מקום ומקום. אך ננסה לחזור מעט אחורה וללמוד: מהו בעצם 'בית חב"ד', מה תפקידו המיוחד ומה צריך שיהיה בו? וכפי שנראה בהמשך, יש לכך השלכות גם בנוגע לבית האישי של כל אחד ואחת מאיתנו.

הגדרתו הכללית של 'בית חב"ד' היא: לשמש 'מגדלור' להפצת היהדות. מקום שבעצם נוכחותו, גורם ליהודי המקום למצוא בו כתובת זמינה לייעוץ וסיוע בענייני היהדות, התורה ומצוותיה.

באופן מפורט יותר, 'בית חב"ד' הוא אומנם בית אחד, אך הוא צריך לכלול שלושה 'בתים':

למדים כי גם הגישה שלנו לפעולות אלו, צריכה להיות באופן של 'קביעות'. העיסוק בלימוד תורה, בתפילה או בגמילות חסדים, צריך להיות באופן שבאותו זמן אנחנו 'מונחים' ו'קבועים' בתוך זה, ולא באופן של דבר 'ארעי' וחולף.

לדוגמא: כאשר אנו ניגשים ללמוד תורה, עלינו לחוש שזהו הדבר היחיד שקיים כרגע בעולמנו. סוגרים את הטלפון, מסלקים את הסחות הדעת השונות, ומתיישרים ללמוד באופן של 'בית' ו'קביעות'.

וכיוון שמדובר ב'בית חב"ד' כמובן שלא מסתפקים בפעולות אלו כפי שנעשות על ידי בני הבית, אלא מוודאים שהבית ישמש 'מגדלור' גם לכל הסביבה. ובלשון המשנה: "בית ועד לחכמים", מקום שמזמין ומארח שיעורי תורה לרבים, ופעולות של גמילות חסדים לתועלת הכלל.

גם אנחנו מגויסים...

כדי 'לכבוש' כל מקום ומקום, ולמקסם את הפעולה של 'בתי חב"ד' המרכזיים, צריכים גם אותנו. באמצעות הפיכת הבית הפרטי של כל אחד ואחת מאיתנו ל'בית חב"ד'.

כיצד מבצעים זאת הלכה למעשה?

לאחר שהבנו מה תפקידו של 'בית חב"ד' הכללי, הדרך סלולה לפנינו. הפיכת הבית האישי ל'בית חב"ד' היא בהתאם לאותם ההגדרות:

עלינו לוודא קודם כל שהבית יהיה 'בית של תורה', 'של תפילה' ו'של גמילות חסדים', במובן הכי פשוט של העניין - לוודא ששלושת הדברים הללו מתקיימים בבית מדי יום ביומו.

הדגש המיוחד על 'בית' ('בית חב"ד'), מלמד גם הוא תובנה חשובה:

'בית' מורה על 'קביעות' ('דירת קבע'). מכך אנו

בית חב"ד צעיר

להם, מתוך שמחה גדולה, על ההצעה לעשות מחדרו הפרטי 'בית חב"ד'. ואכן, תלה שלט גדול (בשפת המדינה) שחדר זה הוא 'בית חב"ד'!

והמשיך הרבי והציג תועלת וזכות נוספת שבדבר - בהשתייכות של 'בית חב"ד' האישי לבית חב"ד שבכל העולם:

"נקל לשער עד כמה מוסיף הדבר לילד לשאת את יהדותו בגאון - כשיכול להזמין את חברו ולהראות לו שעשה מחדרו "בית חב"ד". אשר על ידי זה מתקשר עם בית חב"ד הכללי, ב"770", וממילא מתקשר גם עם כל בתי חב"ד שבכל העולם כולו. כך, שאינו חש רגש של בדידות, "המעט מכל העמים", אלא אדרבה - רגש של תוקף וגאון יעקב!"

(מבוסס על שיחות הקודש מחורף תשמ"ז)

את הקריאה להקמת 'בתי חב"ד', הפנה הרבי גם לילדים הקטנים. שיהפכו את החדר האישי שלהם ל'בית חב"ד':

כאשר לילד יש בחדר חומש, סידור תפילה וכן קופת צדקה השייכים לו באופן אישי, ושמו רשום עליהם - הוא רוכש חיבה מיוחדת לשימוש בהם. וכאשר אלו נמצאים באורח קבע בחדרו, ומקפיד הוא מדי יום ללמוד, להתפלל ולתת צדקה באמצעותם בחדרו הפרטי - הרי בכך הופך החדר להיות 'בית חב"ד' של ממש.

בשיחת שבת פרשת ויגש בשנת תשמ"ז, עורר הרבי אודות עניין זה (כמו בשיחות קודש רבות באותה תקופה), וסיפר כך:

"קיבלתי מכתב מהורים, שכותבים שברצונם להודיע, כדי לגרום נחת רוח - שהילד שלהם סיפר

התקשרות

עושים מנוי,
ומקבלים מידי
שבוע למייל
מנה חסידיית
גדושה של

chabadisrael.co.il
ישראל • הכתובת שלך לכל עניין יהודי

התוועדות • שולחן שבת משפחתי חסידי
רעיון ממאמר חסידות • תמונה מספרת

תפילה מהירה // מאמר "ויהי הוא טרם כילה" – ספר המאמרים תש"מ

מדוע בדרך כלל לוקח זמן עד שהתפילה נענית, וכיצד פועלים שהתפילה תיענה מיד?
כיצד זכה אליעזר שתפילתו נענתה עוד "טרם כילה לדבר", ומה אנו יכולים ללמוד מכך?
– אופן פעולת התפילה למעלה, וההשלכות מכך על אופן התפילה שלנו

— א —

תפילת אליעזר גדולה מתפילת משה ושלמה?

"ויהי הוא טרם כילה לדבר והנה רבקה יצאת וגו'
ונקדה על שכם גו' ותירד העינה ותמלא כדה ותעל".

ואיתא במדרש רבה¹: "שלושה הם שנענו במענה פיהם (בעוד שהמענה בפיהם היו נענים). אליעזר עבדו של אברהם, משה ושלמה. אליעזר דכתיב: 'ויהי הוא טרם כילה לדבר והנה רבקה יצאת'; משה דכתיב² 'ויהי ככלתו לדבר את כל הדברים האלה, ותבקע האדמה'; שלמה דכתיב³ 'ויככלות שלמה להתפלל, והאש ירדה מהשמים'."

ובגור הקדש מדיק, אשר עם היות שכלם נענו במענה פיהם, מכל מקום יש יתרון באליעזר לגבי משה ושלמה. שהם נענו **נכלותם** לדבר, הינו כשגמרו תפלתם, ואליעזר נענה **טרם** שכלה לדבר.

ולכאורה אינו מובן: איך שיך לומר שתפלת אליעזר פעלה יותר מתפלת משה – אשר פנים אל פנים דבר הוי' עמו, ושלמה – אשר "ידידה" שמו⁴, שהוא ידיד ה', וכתיב ביה⁵ "וישב שלמה על כסא הוי'", וגם תפלתו זו הייתה על דבר בית המקדש? הנה משה ושלמה נענו רק אחר שגמרו את תפלתם, ואליעזר עבד אברהם נענה עוד טרם שכלה לדבר!?

— ב —

שני אופני המשכה מלמעלה: איטית ומהירה

ולקבין זה יש להקדים תחלה שרש הענין

והמעלה במה ש'נענו במענה פיהם'.

דהנה, אף שישנה הבטחה שתפלה נענית, עד שלדעה אחת "תפלה עושה הכל"⁶ – מכל מקום צריך שיעבר משה זמן עד למלוי הבקשה. והנה החדוש במה ש'נענו במענה פיהם', שהוא הוראה [זה מורה] על מהירות ההמשכה.

וכידוע שיש שני אפנים בהמשכות והשפעות מלמעלה, כולל (ובפרט) ההמשכות והשפעות הנמשכות על ידי התפלה.

וכמו שכתוב⁷ "השלח אמרתו ארץ עד מהרה ירוץ דברו". "השולח אמרתו ארץ" – הינו ההמשכה ההולכת לאט לאט, והינו מה שנמשך בדרך השתלשלות ממדרגה למדרגה, שמתעכבת בכל מדרגה ובכל עולם כו'. ומה שכתוב "עד מהרה ירוץ דברו" – הינו שנמשך במהירות ואינו מתעכב בעולמות.

ובאור הענין הוא:

דהנה כל סדר ההשתלשלות כשמו כן הוא, כמו שלשלת העשויה מכמה וכמה טבעות הקשורות זו בזו, הינו שיש בו כמה וכמה שלבים ומדרגות ועולמות.

ומה מובן, שבכדי שתירד ההשפעה ממקורה אל האדם המתפלל, צריך שתעבר כמה וכמה עולמות, ובכל עולם ישנו דין ומשפט על ההשפעה אם תמשך למטה ואיך תהיה ההמשכה כו'.

מדוע מבקשים בכל יום, אם כבר קיבלנו בראש השנה?

שזהו מה שאנו מבקשים צרכנו בכל יום בתפלת שמונה עשרה, ולכאורה הלא "מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה"⁸, שאז נכתב ונחתם בספרן של צדיקים גמורים לאתרו לחיים טובים. הינו שנמשך שפע חיות ומזון על כללות השנה,

7. ויקרא רבה פרשה י, ה.

8. תהלים קמו, טו.

9. ביצה טז, א.

1. פרשתנו כד, טו-טז.

2. בראשית רבה פרשה ס, ד.

3. במדבר טז, לא.

4. דברי הימים ב-ז, א.

5. שמואל-ב יב, כה. מנחות נג, א.

6. דברי הימים א-כט, כב.

ההמשכות תכף ומיד מלמעלה למטה, עד למטה מטה לעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו.

וכמבאר על הפסוק¹¹ "וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק" - דאף שמדת אברהם היא מדת הגדלה והחסד, ויצחק מדתו היא מדת הגבורה, דגבורה הוא ענין של צמצום לכאורה - אף על פי כן, דוקא על ידי יצחק הוא ענין "וארבה את זרעו" דאברהם! כי ענין הגבורה דיצחק, הוא בחינת תגברת החיות. ולכן אנו מוצאים ביצחק ברכות כאלה שלא מצינו בברכות יעקב ובברכות משה.

דמזה מובן, דכשהתפילה היא בבחינת תגברת, אז ההמשכה היא במהירות ביותר. וזהו מה שדוקא אליעזר עבד אברהם נענה טרם שפלה לדבר. כי יש בו תרון מעלה לגבי משה ושלמה:

דמשה הגיע גם כן בתפלתו בבחינת אור אין סוף שלמעלה מסדר ההשתלשלות, וכן שלמה, ולכן נענו תכף ככלותם לדבר. אבל מכל מקום יש תרון בתפלת אליעזר שנענה טרם שפלה לדבר, לפי שתפלתו היתה קשורה עם יצחק, שהוא בחינת "ישיש כגבור לרוץ ארח", שדוקא משם נמשכות ברכות ברובי ובבחינת מהירות ביותר.

— ד —

תפילה ב"רוח נדיבה" מביאה "גשם נדבות"

והנה מכללות ענין זה ישנה הוראה לכל אחד מישראל, ולכל ישראל במשך כל הדורות. הינו, שנדע מעלת "שיחתן של עבדי אבות"¹², מעלת ענין התפלה, ובאפן דתפילת "עבדי אבות" (כמו תפלתו של אליעזר).

דבתחלת היום היא עבודת התפלה, ובלשון השלחן ערוך - ההליכה לבית הכנסת. הינו התפלה באפן שמכנס ומקבץ כל עשר כחות נפש, עד שמהם נעשית מציאות של "עדה קדושה",

שזהו על ידי העבודה באפן ד"בכל מאדך"¹³. והוא ענין עבודת המסירות נפש, הקשורה עם בחינה שלמעלה מסדר ההשתלשלות דכחות הנפש [שבאדם עצמו].

שעבודתו היא באפן ד"רוח נדיבה", והוא ענין

ואם כן למה צריכים עוד לבקשות?

אף הענין הוא, דמה שנמשך בראש השנה הינו כללות ההמשכה שנומשכת משרשה ומקורה, אבל אחר כך כשההשפעה כבר נמשכת מעולם לעולם, ומתעכבת בכל 'עלה' ו'עלול' [בכל מדרגה ומדרגה], הרי יכול להיות שההשפעה תשאר למעלה בשרשה ומקורה, ולא תמשך למטה כלל. או תמשך במדרגה הרוחנית ולא בגשמיות.

ועל זה מתפללים בכל יום, שתמשך ההמשכה בכל יום בצרכי אותו היום, ובהזדוּפא, בהלבוש והצורה המתאימים אל המבקש.

שמכל זה מובן ענין "השולח אמרתו ארץ", שההמשכה על דרך הרגיל היא לאט לאט כו', שימשך מ"אמרתו" עד ל"ארץ". וענין "עד מהרה" רוצ דברו" הוא ששום דבר אינו מעכב.

שזהו ענין "נענו במענה פיהם", שתכף ומיד לאחר התפלה, נמשך מן העצמות ומהות [הקב"ה כבודו ובעצמו] עד לפני חיי ומזוני רוחי.

— ג —

סיבת המהירות: מקור ההמשכה הוא למעלה מ'השתלשלות'

והנה אפן ההמשכה תלוי באפן התפלה. והענין הוא, ד"אית חסד ואית חסד" [= 'יש חסד ויש חסד']. "אית חסד" ד'עיר-אנפין' [ששרשו בספירות של עולם האצילות] שהוא חסד שעל פי סדר ההשתלשלות. והמשכה שמבחינת חסד זה, היא שמתעכבת.

ו"אית חסד" ד'אריך אנפין' [ששרשו ב'כתר' שלמעלה מהעולמות] שלמעלה מסדר ההשתלשלות. וכשנמשך ממדרגה זו, אינו מתעכב כלל ונמשך במהירות בלי שום עכוב.

ומזה מובן דכאשר התפלה 'מגיעה' באור אין סוף שלמעלה מהשתלשלות, הנה אז ההמשכה היא מיד בלי שום עכוב כלל.

"כגיבור לרוץ": מידת הגבורה של יצחק, זירזה את ההמשכה עוד יותר

אמנם, ידוע דעקר מהירות ההמשכה הוא מצד הגבורה דוקא. וכמו שכתוב¹⁰: "ישיש כגבור לרוץ ארח". דבכדי שיהיה "לרוץ ארח" במהירות גדולה ומרצה, זהו על ידי ש"ישיש כגבור" דוקא.

דדוקא על ידי תגברת החיות נמשכות כל

11. יהושע כד, ג.

12. בראשית רבה שם, ח.

13. ואתחנן ו, ה.

10. תהלים יט, ו.

שבת קודש פרשת חיי שרה

כד מרחשוון

שבת מברכים חודש כסלו

תהלים

- בבוקר לפני התפילה אומרים את כל התהלים בציבור.¹ נוהגים לומר את התהלים לבושים בחליפה וכובע וחגורים באבנט.²
- אחרי אמירת כל התהלים, מי שאין לו הורים יאמר קדיש יתום. אם נוכח במניין אדם בעל יארציט או בשנת אבל, רחמנא ליצלן, יאמר קדיש יתום אחרי אמירת כל ספר בתהלים.³
- לא אומרים את הפסוקים המופיעים בפתיחת ספר התהלים ("לכו נרננה...") ובסיומו ("מי יתן...").⁴ הרבי לא נהג לומר את ה"הי רצון" לאחר כל ספר בתהלים. אך אומר הקדיש אומר אותו כהקדמה לקדיש.
- אין להפסיד תפילה בציבור לצורך סיום אמירת התהלים.⁵ ומי שלא הספיק לסיים את כל התהלים, ישלים זאת בהקדם, ולכל המאוחר ביום ראשון למחרת.⁶
- אחרי אמירת התהלים לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך מתפללים.⁷

ברכת החודש

- לידיעת הציבור, לפני ברכת החודש מכריזים את מועד מולד הירח:⁸ ביום חמישי, בשעה 13:38 ו-9 חלקים.
- החזן בברכת החודש (זה לא מוכרח להיות החזן של שחרית או של מוסף) אומר את הברכה בעמידה, וגם הציבור עומד.⁹
- החזן לוקח את ספר התורה ומחזיק אותו בידו

באמירת ברכת החודש¹⁰.

- בברכת החודש אומרים: "ראש חודש כסלו ביום השישי הבא עלינו לטובה".
- לא אומרים "אב הרחמים".

התועדות

- אחרי התפילה עורכים התועדות בבית הכנסת¹¹, באופן כזה שאחר כך יאכלו סעודת שבת בבית ומשיכו את התועדות עם בני הבית¹². כדאי שגם הנשים והבנות יערכו התועדות בשבת או במוצאי שבת¹³.

מבצע חנוכה

- בשבת זו, שבת מברכים כסלו, צריך לעורר אודות ההכנות הדרושות לקראת "מבצע חנוכה", כדי שיהיה ב"שטורעם" [ב'רעש'] ובאופן הכי נרחב¹⁴.

יום המישי

כט מרחשוון, ערב ראש חודש

- בערב ראש חודש יש להוסיף בלימוד תורה, בתפילה ובנתינת צדקה¹⁵, וכן מחלקים לצדקה את מה שהצטבר בקופות הצדקה במהלך החודש¹⁶.
- בתפילת מנחה לא אומרים תחנון.

ציון התאריך ל מרחשוון

- בשנה זו לא קיים התאריך ל מרחשוון. אופן ציון התאריכים השייכים ליום זה הוא כדלהלן:
- ציון 'ארציט' (יום השנה): מעיקר הדין, הדבר תלוי ב'קביעות' השנה הראשונה שלאחר הפטירה. אם באותה שנה היה קיים התאריך ל מרחשוון, ה'ארציט' ייקבע באופן תמידי ליום ראש חודש כסלו. אך אם באותה שנה לא היה קיים תאריך זה, ה'ארציט' ייקבע באופן תמידי (גם בשנים בהם קיים התאריך ל מרחשוון) לתאריך כט מרחשוון¹⁷. אך מן הראוי להחמיר

1. אג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ג עמ' תל.

2. כך נהג הרבי וכל הציבור עימו.

3. אג"ק של הרבי כרך י' עמ' דש. ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

4. שערי הל' ומנהג ח"ה ס' יג.

5. קובץ רד"ש עמ' 30.

6. 'היכל מנחם' ח"ג עמ' רסו.

7. אג"ק ח"ד עמ' תכג. קובץ מכתבים שבסו"ס תהלים 'אהל יוסף יצחק'.

8. 192, לוח 'היום-יום' כו כסלו וספר המנהגים עמ' 30.

9. סידור אדמו"ר. לקוטי מהר"ח (בראש ח"ג, בהשמות לח"ב פחב),

ושערי-רחמים על השערי-אפרים שער י ס"ק מז.

9. מג"א סי' תיז ס"ק א. שערי-רחמים שם ס"ק מג.

10. קצות השולחן סי' פג בבד"ה ס"ק י, משערי אפרים שם ס"ל.

11. היום-יום ל' בניסן.

12. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

13. ספר המנהגים עמ' 30. לקוטי-שיחות, כרך טז, עמ' 523.

14. תורת-מנחם תשמ"ג ח"א עמ' 514, ובכ"מ.

15. התועדות ותשמי' ח"ג ס"ע 593.

16. ספר-המנהגים עמ' 77.

17. מגן אברהם סי' תקס"ח סוף ס"ק כ, וכן עמא דבר.

תשנ"ב

כשנה קודם, ביוזמת השליח במרוקו הרב יהודה לייב רסקין, החלו לכתוב במרוקו ספר תורה לזכות הרבי ולעילוי נשמת הרבנית חיה מושקא. כשהגיע הרב רסקין לכינוס השלוחים העולמי בשנת תשנ"ב, הביא איתו את ספר התורה ונערכה חגיגת הכנסת ספר התורה ל-770.

לאחר תפילת ערבית, הרבי חילק קונטרס שיצא לאור במיוחד, שנקרא "קונטרס סיום והכנסת ספר תורה". כריכת הקונטרס דימתה קלף של ספר תורה, והוא חולק בתוך מארז פלסטיק יחד עם פרוסת "לעקאח" ושני שטרות של דולר לצדקה.

כה מרחשוון

תער"ב

נפטר הרב החסיד ר' מיכאל בלינר, שהיה ידוע בכינוי "מיכאל דער אלטער". היה אחד מגדולי החסידים, שזכה עוד לשמש את אדמו"ר הצמח צדק וכיהן כמשפיע בישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש כמעט מיום היווסדה.

אדמו"ר הרש"ב הורה להנהלת הישיבה להשאיר אותו בישיבה גם כשכבר היה מבוגר ולא היה בכוחו ללמוד עם הבחורים, באומרו שעצם נוכחותו בישיבה משפיעה באופן חיובי על התלמידים.

אדמו"ר הרש"ב השתתף בלוויה, ואדמו"ר הרי"צ אף היה מנושאי המיטה עד לבית העלמין.

תרע"ו

אדמו"ר הרש"ב ואדמו"ר הרי"צ הגיעו יחד עם משפחותיהם לרוסטוב וקבעו שם את מושבם. הרבי הרי"צ התגורר בעיר כשמונה וחצי שנים.

תשל"ח

לראשונה מאז האירוע שהתרחש בשמיני עצרת, יצא הרבי מבניין 770. הרבי נכנס לבניין הספרייה הסמוך, על מנת לראות את הספרים וכתבי היד שהגיעו אז מפולין.

כה מרחשוון

תש"ג

הרב החסיד ר' מנחם מענדל הורנשטיין, נכדו של אדמו"ר מהר"ש וחתנו של אדמו"ר הרי"צ, נרצח בידי הנאצים, יימח שמו, במחנה טרבלינקה.

תשמ"ח

אושר באופן סופי בבית המשפט ה"דין נצח" בנוגע לספרים וכתבי רבותינו נשיאינו שבספריית ליובאוויטש.

תנש"א

נמצא מאמר חסידות בכתב יד של אדמו"ר הרש"ב שלא התפרסם מעולם, המאמר "אנוכי מגן לך" משנת תרע"ח.

למרות שרק ארבעה ימים קודם לכן חילק הרבי לציבור את קונטרס "עץ החיים", הרבי ביקש לחלק את המאמר החדש.

המאמר הודפס במהדורה מיוחדת, על דף הכריכה נוסף הכיתוב "כ"ף מרחשון ה'תנש"א", ונארז במארז פלסטיק מיוחד. הרבי חילק אותו בצירוף שטר של דולר לצדקה, ליותר משבעת אלפים אנשים, נשים וילדים.

כז מרחשוון

תרכ"א

ביום שבו אמורה הייתה להיערך ברית המילה של אדמו"ר הרש"ב, הורה אדמו"ר הצמח צדק להגיש "משקה" ומזונות, אמר "לחיים" ואמר מאמר חסידות. הברית נדחתה והתקיימה כעבור חודש, בכ"ו בכסלו.

תשמ"ח

ניתן הצו הסופי להחזיר בתוך מספר ימים את הספרים שנלקחו מספריית ליובאוויטש.

פרשת חיי שרה

לבוש לכל יום

מכאן נלמד שלכל יום יש 'לבושים' מיוחדים ששייכים לאותו יום, וכדי שהנשמה תקבל את אותם 'לבושים' יש למלא את היום במצוות. לכן הזהיר הבעל שם טוב הקדוש ש"לא יניח שום יום מעשיית מצווה".

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך לב, עמוד 12)

ואברהם זקן בא בימים, וה' ברח את אברהם בכל (בראשית, פרק כד, פסוק א)

מה פירוש הדברים שאברהם היה "בא בימים"? בזוהר הקדוש מוסבר שעל ידי עשיית המצוות 'מלבישים' את הנשמה ב'לבושים' מיוחדים. ואברהם היה "בא בימים", כלומר - שכל 'לבושי' הנשמה שלו היו שלמים ומלאים.

היסוד של כל בית בישראל

שהיסוד של בית בישראל הוא לימוד התורה וקיום המצוות. שהרי שני הצמידים רומזים לשני לוחות הברית, והנזם רומז למצוות הצדקה ששקולה כנגד כל המצוות.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך א, עמוד 36)

ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו, ושני צמידים על ידיו עשרה זהב משקלם (פרק כד, פסוק כב)
בקע - רמז לשקלי ישראל בקע לגלגלת. ושני צמידים - רמז לשני לוחות מצוות (רש"י)

אליעזר נתן לרבקה נזם וצמידים, כדי לרמז בכך

פרשת תולדות

לבחור בחסד

יצחק שיהיה דומה לאברהם.

מכאן למדנו שכאשר מוטל על אדם לעשות משימה מסוימת, והוא יכול לעשות אותה בצורה של חסד (אברהם) או בצורה של גבורה (יצחק) - עליו לבחור בקו החסד.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך כ, עמוד 104)

ואלה תולדות יצחק בן אברהם, אברהם הוליד את יצחק (פרק כה, פסוק יט) **לפי שהיו ליצני הדור אימרים: מאבימלך נתעברה שרה... צר קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם.** (רש"י)

כדי להפריך את טענתם של ליצני הדור, יכול היה הקדוש ברוך הוא לעשות הפוך: לצור את קלסתר פניו של אברהם שיהיה דומה ליצחק. אך בפועל צר הקדוש ברוך הוא את קלסתר פניו של

מאכלים טובים לבטן

מסייעים לעיכול.

ויש לכך רמז נפלא. השורש של המילה יצחק הוא צחק - ראשי התיבות של צנון, חזרת וקישות. זהו רמז לכך שמאכלים אלו יהיו מצויים תמיד על שולחנם של שני יוצאי חלציו של יצחק.

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד ט)

שני גוים בבטןך (פרק כה, פסוק כג) **אל תקרי "גוים", אלא "גאים" - זה אנטונינוס ורבי, שלא פסקו מעל שלחנם לא חזרת ולא קישות ולא צנון** (גמרא, מסכת עבודה זרה, דף יא, עמוד א)

מדוע מציינת הגמרא את גדלותם ועושרם של רבי ואנטונינוס דווקא במאכלים? משום שבפסוק נאמר "שני גוים בבטןך", ושלושה מאכלים אלו

העבודה של יצחק

בתורה.

על כן, דווקא על יצחק נאמר שהייתה לו "עבודה רבה" - רמז ל"עבודה".

יש לכך רמז נפלא. בימינו, את עבודת הקורבנות מחליפה התפילה, והמילה "תפלה" שווה בגימטרייה "יצחק רבקה".

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד שמב)

ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה רבה, ויקנאו אתו פלשתים (פרק כו, פסוק יד)

על שלושה דברים העולם עומד, אמרו חז"ל: על התורה, ועל העבודה ועל גמילות חסדים. כל אחד משלושת האבות עבד את השם במיוחד באחד ה"עמודים". אברהם היה איש החסד - גמילות חסדים; יצחק שבחינתו הייתה גבורה ייצג את עמוד ה"עבודה" שהיא עבודת הקורבנות; ויעקב "איש תם יושב אוהלים" עבד את השם במיוחד

הכול חוץ ממרור

שני גדיי עיזים, לחם ויין. והכוונה היא למאכלי ליל הסדר: שני הגדיים הם קורבנות פסח וחגיגה, הלחם הוא המצה, והיין הוא ארבע הכוסות. רק מרור לא הגיש יעקב ליצחק - וזאת מפני שיצחק עצמו היה בבחינת גבורה, והמרור גם הוא מבחינת הגבורות. ואם היה יעקב מביא ליצחק מרור, היה הדבר גורם להתחזקות והתגברות של הגבורות ומידת הדין.

(רבי לוי יצחק, אביו של הרבי - לקוטי לוי יצחק, עמוד קה)

לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עיזים טבים, ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב... ותתן את המטעמים ואת הלחם אשר עשתה ביד יעקב בנה... ויאמר הגשה לי ואכלה מציד בני לפעם תברכך נפשי, ויגש לו ואכל ויבא לו יין וישת (פרק

כו, פסוקים ט, יז, כה)

וכי שני גדיי עיזים היה מאכל של יצחק? אלא האחד הקריב לפסחו והאחר עשה מטעמים (רש"י)

בפסוקים אנו רואים שיעקב הגיש לאביו יצחק:

בשמים ואחר כך וייתן לך

לאחר ההבדלה. ובפסוקים אלה יש רמז יפה לכך: "ראה ריח בני", רמז לברכה על הריחת הבשמים בהבדלה, ואחר כך "וייתן לך..."

(אדמו"ר הצמח צדק - אור התורה, דף קנא)

ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו, ויאמר ראה ריח בני פריח שדה אשר ברכו ה'. ויתן לך הא-להים מטל השמים ומשמני הארץ, ורב דגן ויתירש (פרק כו, פסוקים כז-כח)

במוצאי שבת נהוג לומר את פסוקי "וייתן לך"

<<< המשך מעמוד 17

הכנסת לבית המדרש¹⁵, עד ל"הנהג בהם מנהג דרך ארץ"¹⁶, עבודת הברורים בפעל.

ועל ידי זה ממשיך מלמעלה, מבחינת "גשם נדבות תניף אלקים"¹⁷, שהיא השפעת החיות בתגבורת כו'. שיימשך רבוי הברכות, כמו שהיה ביצחק דכתיב "וארבה את זרעו ואאתן לו את יצחק", שדווקא ביצחק היה רבוי הברכות כנזכר לעיל, עד לענין "וארבה את זרעו" כפשוטו.

הבטול להניח את עצמו מכל וכל כו' [לשים את מציאותו האישית בצד]. וכמבאר בתניא¹⁴ בענין, "שנפשו תתלבש ברוח נדיבה - להתנדב, להניח ולעזב כל אשר לו מנגד, ולדבקה בו יתברך".

וזהו ענין "שיחתן של עבדי אבות" בעבודה. שמתפלל באפן דתגבורת, "כגבור", בבחינה שלמעלה מסדר ההשתלשלות שבנפשו. ואחר כך נמשך ענין זה בלמוד התורה שלו, "מבית

15. ברכות בסופה.

16. ברכות לה, ב.

17. תהלים סח, י.

14. סוף פרק מט.

א ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה
ושבע שנים שני חיי שרה: ויהיו חיי שרה מאה
שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה:
והיו חיי שרה מאה ועשרין ושבע שנים שני חיי
שרה: ד ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון
בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה
ולביתיה: ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון
בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולביתיה:
ומיתת שרה בקרית ארבע היא חברון בארעא
דכנען ואתא אברהם למספדה לשרה ולמבפיה:
ו יקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל-בני
חת לאמר: ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר
אל-בני-חת לאמר: וקם אברהם מעל פני מיתת
וימלל עם בני חתמה למימר: ה גרותי-שב אנכי
עמכם תנו לי אחוזת-קבר עמכם ואקברה מתי
מלפני: גרותי-שב אנכי עמכם תנו לי אחוזת-
קבר עמכם ואקברה מתי מלפני: דיר ותותב אנא
עמכון הבו לי אחסנת קבורא עמכון ואקבר
מיתי מן קדמי: ה ויענו בני-חת את-אברהם
לאמר לו: ויענו בני-חת את-אברהם לאמר לו:
ואתיבו בני חתמה אתה ית אברהם למימר לה:
ו שמענו | אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו
במבחר קברינו קבר את-מתד איש ממונו
את-קברו לא-יכלה ממונו מקבר מתד: שמענו |
אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו
קבר את-מתד איש ממונו את-קברו לא-יכלה
ממונו מקבר מתד: קבל מנא רבונא רב קדם יי
את ביינא בפשר קברנא קבר ית מתד אנש
מנא ית קברה לא ימנע ממונו מלמקבר מתד:
ו יקם אברהם וישתחו לעם-הארץ לבני-חת:
ויקם אברהם וישתחו לעם-הארץ לבני-חת: וקם
אברהם וסגיד לעמא דארעא לבני חתמה:
ה וידבר אתם לאמר איש את-נפשכם לקבר

את-מתו מלפני שמענו ופגענו-לי בעפרון
בן-צחר: וידבר אתם לאמר איש את-נפשכם
לקבר את-מתו מלפני שמענו ופגענו-לי בעפרון
בן-צחר: ומלל עמהון למימר אם אית רעוא
בנפשכון למקבר ית מיתי מן קדמי קבילו מני
ובעו לי מן עפרון בר צחר: ט ויתן-לי את-
מערת המכפלה אשר-לו אשר בקצה שדהו
בכסף מלא יתנה לי בתוככם לאחוזת-קבר:
ויתן-לי את-מערת המכפלה אשר-לו אשר בקצה
שדהו בכסף מלא יתנה לי בתוככם לאחוזת-
קבר: ויתן לי ית מערת פפלתא די לה די בסטר
חקלה בכסףא שלים יתנינה לי בייכון לאחסנת
קבורא: י ועפרון ישב בתוך בני-חת ויען עפרון
החתי את-אברהם באוני בני-חת לכל באי
שער-עירו לאמר: ועפרון ישב בתוך בני-חת
ויען עפרון החתי את-אברהם באוני בני-חת לכל
באי שער-עירו לאמר: ועפרון יתב בגו בני
חתמה ואתיב עפרון חתמה ית אברהם קדם בני
חתמה לכל עלי תרע קרתה למימר: יא לא-אדני
שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר-בו לך
נתתיה לעני בני-עמי נתתיה לך קבר מתד:
לא-אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה
אשר-בו לך נתתיה לעני בני-עמי נתתיה לך
קבר מתד: לא רבוני קביל מני חקלא יתבית לך
וימערתא די בה לך יתביתא לעני בני עמי
יתביתא לך קבר מתד: יב וישתחו אברהם לפני
עם-הארץ: וישתחו אברהם לפני עם-הארץ:
וסגיד אברהם קדם עמא דארעא: יג וידבר
אל-עפרון באוני עם-הארץ לאמר אך אם-
אתה לו שמעני נתתי בכסף השדה קח ממוני
ואקברה את-מתו שמה: וידבר אל-עפרון באוני
עם-הארץ לאמר אך אם-אתה לו שמעני נתתי
בכסף השדה קח ממוני ואקברה את-מתו שמה:

ומליל עם עפרון קדם עמא דארעא למימר ברום
 אם את עבד לי טיבו קבל מני אתן כספא דמי
 חקלא סב מני ואקבר ית מיתי תמן: י' ויען
 עפרון את־אברהם לאמר לו: ויען עפרון
 את־אברהם לאמר לו: ואתיב עפרון ית אברהם
 למימר לה: טו אדני שמעני ארץ ארבע מאת
 שקל־כסף ביני ובינד מה־הוא ואת־מתד קבר:
 אדני שמעני ארץ ארבע מאת שקל־כסף ביני
 ובינד מה־הוא ואת־מתד קבר: רבוני קבל מני
 ארעא שווא ארבע מאה סלעין דכסף בינא ובינד
 מה היא וית מתד קבר: טז וישמע אברהם
 אל־עפרון וישקל אברהם לעפרון את־הכסף
 אשר דבר באזני בני־חת ארבע מאות שקל
 כסף עבר לפחר: וישמע אברהם אל־עפרון
 וישקל אברהם לעפרון את־הכסף אשר דבר
 באזני בני־חת ארבע מאות שקל כסף עבר
 לפחר: וקבל אברהם מן עפרון ותקל אברהם
 לעפרון ית כספא דמליל קדם בני חתאה ארבע
 מאה סלעין דכסף מתקבל סחורא (נ"י דמתקבל
 סחורתא) בכל מדינתא:

שני י' ויקם | שדה עפרון אשר במכפלה אשר
 לפני ממרא השדה והמערה אשר־בו וכל־העין
 אשר בשדה אשר בכל־גבלו סביב: ויקם |
 שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא
 השדה והמערה אשר־בו וכל־העין אשר בשדה
 אשר בכל־גבלו סביב: וקם תקל עפרון די
 בכפלתא די קדם ממרא חקלא ומערפתא די בה
 וכל אילני די בחקלא די בכל תחומה סחור
 סחור: י"א לאברהם למקנה לעיני בני־חת בכל
 באי שער־עירו: לאברהם למקנה לעיני בני־חת
 בכל באי שער־עירו: לאברהם לזבינוהי לעיני
 בני חתאה בכל עלי תרע קרתה: י"ב ואחר־כך
 קבר אברהם את־שדה אשתו אל־מערת שדה
 המכפלה על־פני ממרא הוא חבורן בארץ

כנען: ואחר־כך קבר אברהם את־שדה אשתו
 אל־מערת שדה המכפלה על־פני ממרא הוא
 חבורן בארץ כנען: וכתר פן קבר אברהם ית שדה
 אתמה במערות חקל כפלתא על אפי ממרא היא
 חבורן בארעא דכנען: כ' ויקם השדה והמערה
 אשר־בו לאברהם לאחוזת־קבר מאת בני־חת:
 ויקם השדה והמערה אשר־בו לאברהם לאחוזת־
 קבר מאת בני־חת: וקם חקלא ומערפתא די בה
 לאברהם לאחסנת קבורא מן בני חתאה: ס
 א ואברהם זקן בא בימים ויהוה ברוך את־
 אברהם בכל: ואברהם זקן בא בימים ויהוה ברוך
 את־אברהם בכל: ואברהם סיב על ביומין וי
 ברוך ית אברהם בכלא: כ' ויאמר אברהם אל־
 עבדו זקן ביתו המשל בכל־אשר־לו שים־נא
 ידך תחת ירכי: ויאמר אברהם אל־עבדו זקן
 ביתו המשל בכל־אשר־לו שים־נא ידך תחת
 ירכי: ואמר אברהם לעבדה סבא דביתה דשליט
 בכל די לה שוי כען ידך תחות ירכי: ג' ואשביעך
 ביהוה אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא־
 תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי
 יושב בקרבן: ואשביעך ביהוה אלהי השמים
 ואלהי הארץ אשר לא־תקח אשה לבני מבנות
 הכנעני אשר אנכי יושב בקרבן: ואקים עלך
 במימרא דיי אלהא דשמיא ואלהא דארעא דלא
 תסב אתתא לברי מבנת כנענאי די אנא יתב
 ביניהון: ד' כי אל־ארצי ואל־מולדתי תלך
 ולקחת אשה לבני ליצחק: כי אל־ארצי ואל־
 מולדתי תלך ולקחת אשה לבני ליצחק: אלהין
 לארצי ולילדותי תיזיל ותסב אתתא לברי
 ליצחק: ה' ויאמר אליו העבד אולי לא־תאבה
 האשה ללכת אחרי אל־הארץ הזאת ההשב
 אשיב את־בנך אל־הארץ אשר־יצאת משם:
 ויאמר אליו העבד אולי לא־תאבה האשה ללכת
 אחרי אל־הארץ הזאת ההשב אשיב את־בנך

גמלין מגמלי רבוניה ואזל וכל שפר רבוניה בידה
וקם ואזל לארם די על פרת לקרמא דנחור:
י ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל־באר המים
לעת ערב לעת צאת השאבת: ויברך הגמלים
מחוץ לעיר אל־באר המים לעת ערב לעת צאת
השאבת: ואשרי גמליא מברא לקרמא לבאר
דמיא לעדן ומשא לעדן דנפקן מלימא:
י ויאמר | יהוה אלהי אדני אברהם הקרה־נא
לפני היום ועשה־חסד עם אדני אברהם:
ויאמר | יהוה אלהי אדני אברהם הקרה־נא לפני
היום ועשה־חסד עם אדני אברהם: ואמר יי
אלהה דרבוני אברהם זמין כען גדמי יומא דין
ועבד טיבו עם רבוני אברהם: י הנה אנכי נצב
על־עין המים ובנות אנשי העיר יצאת לשאב
מים: הנה אנכי נצב על־עין המים ובנות אנשי
העיר יצאת לשאב מים: הא אנה קאם על עינא
דמיא ובנת אנשי קרמא נפקן לממלי מיא:
י והיה כתיב הנער קרי הנערה אשר אמר
אליה הטי־נא כדך ואשתה ואמרה שתה
וגם־גמליך אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק
ובה אדע כיעשית חסד עם־אדני: והיה
הנערה אשר אמר אליה הטי־נא כדך ואשתה
ואמרה שתה וגם־גמליך אשקה אתה הכחת
לעבדך ליצחק ובה אדע כיעשית חסד עם־
אדני: ותהי עולממא דאימר לה ארכיני כען
קולתיך ואשתי ותימר אשת ואף גמליך אשקי
יתא זמנתא לעבדך ליצחק ובה אידע ארי עבדת
טיבו עם רבוני: י והיה־הוא טרם פלה לדבר
והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן
מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על־
שכמה: והיה־הוא טרם פלה לדבר והנה רבקה
יצאת אשר ילדה לבתואל בן־מלכה אשת נחור
אחי אברהם וכדה על־שכמה: והנה הוא עד לא
שיצי למללא והא רבקה נפקת דאתילידת

אל־הארץ אשר־יצאת משם: ואמר לה עבדא
מאים לא תיבי אתמא למיתי בתרי לארעא הדא
האתמא אתיב ית ברך לארעא די נפקתא מתמן:
י ויאמר אליו אברהם השמר לך פ־תשיב
את־בני שמה: ויאמר אליו אברהם השמר לך
פ־תשיב את־בני שמה: ואמר לה אברהם
אסתמר לך דילמא תתיב ית ברי לתמן: י יהוה |
אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי ומארץ
מולדתי ואשר דבר־לי ואשר נשבע־לי לאמור
לזרעך אתן את־הארץ הזאת הוא ישלח
מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם: יהוה |
אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי ומארץ
מולדתי ואשר דבר־לי ואשר נשבע־לי לאמור
לזרעך אתן את־הארץ הזאת הוא ישלח מלאכו
לפניך ולקחת אשה לבני משם: יי אלהה דשמיא
די דברני מבית אבא ומארע גלדתי ודי מלל לי
ודי קים לי למימר לברך אתן ית ארעא הדא הוא
ישלח מלאכה קדמך ותסב אתמא לברי מתמן:
י ואם־לא תאבה האשה ללכת אחריך ונקית
משבעתי זאת רק את־בני לא תשב שמה:
י ואם־לא תאבה האשה ללכת אחריך ונקית
משבעתי זאת רק את־בני לא תשב שמה: ואם
לא תיבי אתמא למיתי בתרך ותהי זפקא
ממומתי דא לחוד ית ברי לא תמב לתמן:
ט וישם העבד את־ידו תחת ירך אברהם אדניו
וישבע לו על־הדבר הזה: וישם העבד את־ידו
תחת ירך אברהם אדניו וישבע לו על־הדבר
הזה: ושווי עבדא ית ידה תחת ירכא דאברהם
רבוניה וקים לה על פתגמא הדין:

שלישי | ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו
וילך וכל־טוב אדניו בידו ויקם וילך אל־ארם
נהרים אל־עיר נחור: ויקח העבד עשרה גמלים
מגמלי אדניו וילך וכל־טוב אדניו בידו ויקם וילך
אל־ארם נהרים אל־עיר נחור: ודבר עבדא עשרא

לבתואל בר מלכה אפת נחור אחוהי דאברהם וקולתה על כתפה: כו כתיב והנער קרי והנערה טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותדר העינה ותמלא כדה ותעל: והנערה טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותדר העינה ותמלא כדה ותעל: ועולמתא שפירת חיוז (נ"י שפירא למחזי) לחדא בתלתא וגבר לא ידעה ונחתת לעינא ומלת קולתה וסלקת: ז וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמייאני נא מעטמים מפדך: וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמייאני נא מעטמים מפדך: ורהט עבדא לקדמותה ואמר אשקיני (נ"י אטעמני) כען זעיר מיא מקולתיד: י ויתאמר שתה אדני ותמהר ותדר כדה עלידה ותשקחו: ויתאמר שתה אדני ותמהר ותדר כדה עלידה ותשקחו: ואמרת אשת רבוני ואוחיאת ואחיתת קולתה על ידה ואשקתה: יא ותכל להשקתו ויתאמר גם לגמליך אשאב עד אם-כלו לשותות: ותכל להשקתו ויתאמר גם לגמליך אשאב עד אם-כלו לשותות: ושיציאת לאשקיותה ואמרת אף לגמליך אמלי עד די ספקון למשתי: כ ותמהר ותער כדה אל השקת ותירץ עוד אלהבאר לשאב ותשאב לכל-גמליו: ותמהר ותער כדה אל-השקת ותירץ עוד אלהבאר לשאב ותשאב לכל-גמליו: ואוחיאת ונפצת קולתה לבית שקנא ורהט עוד לבירא לממלי ומלת לכל גמלוהי: כא והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח יהוה דרבו אם-לא: והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח יהוה דרבו אם-לא: וגברא שהי בה מסתפל שתיק למידע האצלח זי ארחה אם לא: כב ויהי באשר פלו הגמלים לשותות ויקח האיש גזם זהב בקע משקלו ושני צמידים עלידיה עשרה זהב משקלם: ויהי באשר פלו הגמלים לשותות ויקח האיש גזם זהב בקע משקלו

ושני צמידים עלידיה עשרה זהב משקלם: והוה כד ספיקו גמליא למשתי ונסיב גברא קדשא ודחבא תקלא מתקלה ותגין שירין על ידה מתקל עשר סלעין ודחבא מתקלהו: כג ויאמר בתמי את הגדי נא לי היש בית-אביך מקום לנו ללון: ויאמר בתמי את הגדי נא לי היש בית-אביך מקום לנו ללון: ואמר בת מן את חוי כען לי האית בית אביך אתר פשר לנא למבת: כד ויתאמר אליו בת-בתואל אנכי בן-מלכה אשר ילדה לנחור: ויתאמר אליו בת-בתואל אנכי בן-מלכה אשר ילדה לנחור: ואמרת לה בת בתואל אנא בר מלכא דילידת לנחור: כה ויתאמר אליו גם-תבן גם-מספוא רב עמנו גם-מקום ללון: ויתאמר אליו גם-תבן גם-מספוא רב עמנו גם-מקום ללון: ואמרת לה אף תבנא אף פסתא סגי עמנא אף אתר פשר למבת: כו ויקד האיש וישתחו ליהוה: ויקד האיש וישתחו ליהוה: וכרע גברא וסגיד קדם זי:

כז ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם אשר לא-עזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נתני יהוה בית אחי אדני: ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם אשר לא-עזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נתני יהוה בית אחי אדני: ואמר בריך זי אלהא דרבוני אברהם די לא מנע טיביתה וקושטה מן רבוני אנא באורח תקנא דברני זי בית אחוהי דרבוני: כח ותירץ כתיב הנער קרי הנערה ותגד לבית אמה בדברים האלה: ותירץ הנערה ותגד לבית אמה בדברים האלה: ורהט עולמתא וחויאת לבית אמה כפתגמא האלין: כט ולרבקה אח ושמו לבן וירץ לבן אל-האיש החוצה אל-העין: ולרבקה אח ושמו לבן וירץ לבן אל-האיש החוצה אל-העין: ולרבקה אחא ושמה לבן ורהט לבן לות גברא לברא לות עינא: ל ויהי א בראת

אֶת־הַנָּזִם וְאֶת־הַצַּמְדִּים עַל־יְדֵי אַחֲתוֹ וּבִשְׁמֵעוֹ
 אֶת־דְּבָרֵי רַבָּקָה אַחֲתוֹ לֵאמֹר כֹּה־דַבֵּר אֵלַי
 הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וְהָנָּה עֹמֵד עַל־הַגְּמָלִים
 עַל־הָעֵין: וַיְהִי ׀ בְּרֹאת אֶת־הַנָּזִם וְאֶת־הַצַּמְדִּים
 עַל־יְדֵי אַחֲתוֹ וּבִשְׁמֵעוֹ אֶת־דְּבָרֵי רַבָּקָה אַחֲתוֹ
 לֵאמֹר כֹּה־דַבֵּר אֵלַי הָאִישׁ וַיָּבֹא אֶל־הָאִישׁ וְהָנָּה
 עֹמֵד עַל־הַגְּמָלִים עַל־הָעֵין: וְהָיָה כִּד חָזָא יֵת
 קִדְשָׁא וַיֵּת שִׁירָא עַל יְדֵי אַחֲתָהּ וְכִד שְׁמַע יֵת
 פִּתְגָמִי רַבָּקָה אַחֲתָהּ לְמִימַר כְּדִין מַלְל עָמִי גִבְרָא
 וְאַתָּא לֹנֶת גִּבְרָא וְהָא קָאֵם עֲלוֹי גַּמְלִיא עַל עֵינָא:
 אִי וַיֹּאמֶר בּוֹא בְּרוּךְ יְהוָה לְמָה תַעֲמֹד בַּחוּץ
 וְאַנְכִי פְנִיתִי חֲבִית וּמְקוֹם לְגַמְלִים: וַיֹּאמֶר בּוֹא
 בְּרוּךְ יְהוָה לְמָה תַעֲמֹד בַּחוּץ וְאַנְכִי פְנִיתִי חֲבִית
 וּמְקוֹם לְגַמְלִים: וְאָמַר עוֹל בְּרִיכָא דִּי לְמָא אַתָּ
 קָאֵם בְּגִבְרָא וְאַנָּה פְנִיתִי בֵּיתָא וְאַתָּר כְּשֶׁר
 לְגַמְלִיא: אִי וַיָּבֹא הָאִישׁ חֲבִיתָהּ וַיִּפְתַּח
 חֲבִיתָהּ וַיִּתֵּן תְּבִין וּמִסְפּוֹא לְגַמְלִים וַיִּמָּס
 לְרַחֵץ רִגְלָיו וּרְגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ: וַיָּבֹא
 הָאִישׁ חֲבִיתָהּ וַיִּפְתַּח חֲבִיתָהּ וַיִּתֵּן תְּבִין וּמִסְפּוֹא
 לְגַמְלִים וַיִּמָּס לְרַחֵץ רִגְלָיו וּרְגְלֵי הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר
 אִתּוֹ: וְעַל גִּבְרָא לְבִיתָא וּשְׂרָא גַּמְלִיא וַיִּהֲב תְּבִנָּה
 וְכִסְתָּא לְגַמְלִיא וּמִיָּא לְאַסְחָאָה רִגְלוֹהִי וּרְגְלֵי
 גִּבְרִיא דַּעֲמָה: אִי כְּתִיב וַיִּישֶׁם קִרִּי וַיִּוִּשֶׁם לְפָנָיו
 לְאַכֹּל וַיֹּאמֶר לֹא אֹכֵל עַד אִם־דִּבְרֹתִי דִּבְרִי
 וַיֹּאמֶר דִּבְרִי: וַיִּוִּשֶׁם לְפָנָיו לְאַכֹּל וַיֹּאמֶר לֹא אֹכֵל
 עַד אִם־דִּבְרֹתִי דִּבְרִי וַיֹּאמֶר דִּבְרִי: וְשׁוּיָאוּ קִדְמוֹהִי
 לְמִיכַל וְאָמַר לֹא אֵיכּוֹל עַד דַּמְלַל פִּתְגָמִי וְאָמַר
 מַלְל: אִי וַיֹּאמֶר עֲבַד אֲבָרְהָם אָנְכִי: וַיֹּאמֶר עֲבַד
 אֲבָרְהָם אָנְכִי: וְאָמַר עֲבַדָּא דְאַבְרָהָם אָנָּה:
 אִי וַיְהִיָּה בְּרֹךְ אֶת־אֲדֹנֵי מֶאֶד וַיִּגְדֵּל וַיִּתֵּן־לּוֹ
 צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעֲבָדָם וּשְׁפָחָת וּגְמָלִים
 וְחִמְרִים: וַיְהִיָּה בְּרֹךְ אֶת־אֲדֹנֵי מֶאֶד וַיִּגְדֵּל וַיִּתֵּן־לּוֹ
 צֹאן וּבָקָר וְכֶסֶף וְזָהָב וְעֲבָדָם וּשְׁפָחָת וּגְמָלִים
 וְחִמְרִים: וַיִּי בְרִיךְ יֵת רַבּוּנִי לְחֻדָּא וּרְבָא וַיִּהֲב לָהּ

צֹאן וְחִמְרִים: אִי וַיִּתֵּן־לּוֹ וַיִּתֵּן־לּוֹ אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לּוֹ: וַיִּתֵּן־לּוֹ
 שְׂרָה אִשְׁתִּי אֲדֹנִי בֵן לְאֲדֹנִי אַחֲרִי וְקִנְיָתָהּ וַיִּתֵּן־לּוֹ
 אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לּוֹ: וַיִּלְיֶדֶת שְׂרָה אֶתֵּת רַבּוּנִי כִּר
 לְרַבּוּנִי כִּתֵּר דְּסִיכָת וַיִּהֲב לָהּ יֵת כָּל דִּילָהּ:
 אִי וַיִּשְׁבַּעֲנִי אֲדֹנִי לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי
 מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנְכִי יֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ:
 וַיִּשְׁבַּעֲנִי אֲדֹנִי לֵאמֹר לֹא־תִקַּח אִשָּׁה לְבָנִי מִבְּנוֹת
 הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אָנְכִי יֹשֵׁב בְּאַרְצוֹ: וְקִים עָלִי רַבּוּנִי
 לְמִימַר לֹא תִסָּב אֶתְמָא לְבָרִי מִבְּנֵת כְּנַעֲנָאִי דִּי
 אָנָּה יִתֵּב בְּאַרְעָה: אִי אִם־לֹא אֶל־כִּית־אָבִי תִלְךְ
 וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְלִקְחַת אִשָּׁה לְבָנִי: אִם־לֹא אֶל־
 בֵּית־אָבִי תִלְךְ וְאֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְלִקְחַת אִשָּׁה לְבָנִי:
 אִלְהֵן לְבֵית אָבָא תַזִּיל וְלִנְרַעֲיָתִי וְתִסָּב אֶתְמָא
 לְבָרִי: אִי וַיֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי אֵלַי לֹא־תִלְךְ הָאִשָּׁה
 אַחֲרִי: וַיֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנִי אֵלַי לֹא־תִלְךְ הָאִשָּׁה
 אַחֲרִי: וְאַמְרִית לְרַבּוּנִי מָאִים לֹא תִיַּתִּי אֶתְמָא
 בְּתָרִי: אִי וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה אֲשֶׁר־הִתְהַלֵּכְתִּי לְפָנָיו
 יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ אִתָּךְ וְהִצְלִיחַ דְּרַכְךָ וְלִקְחַת אִשָּׁה
 לְבָנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי: וַיֹּאמֶר אֵלַי יְהוָה
 אֲשֶׁר־הִתְהַלֵּכְתִּי לְפָנָיו יִשְׁלַח מַלְאָכּוֹ אִתָּךְ וְהִצְלִיחַ
 דְּרַכְךָ וְלִקְחַת אִשָּׁה לְבָנִי מִמִּשְׁפַּחְתִּי וּמִבֵּית אָבִי:
 וְאָמַר לִי יִי דִי פְלִחִית קִדְמוֹהִי יִשְׁלַח מַלְאָכָה עִמָּךְ
 וְיִצְלַח אַרְחָךְ וְתִסָּב אֶתְמָא לְבָרִי מִזְרַעֲיָתִי וּמִבֵּית
 אָבָא: אִי אִי תִנְקַח מֵאֵלְתִּי כִּי תְּבּוֹא אֶל־
 מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא יִתְּנֻ לָךְ וְהִיֵּית נָקִי מֵאֵלְתִּי:
 אִי תִנְקַח מֵאֵלְתִּי כִּי תְּבּוֹא אֶל־מִשְׁפַּחְתִּי וְאִם־לֹא
 יִתְּנֻ לָךְ וְהִיֵּית נָקִי מֵאֵלְתִּי: כִּכֹּן תַּחֲיִי זָכִי (נִיִּי
 זָכָא) מִמוֹמְתִּי אַרְי תַּחֲדָּ לְזִרְעִיתִי וְאִם לֹא יִתְּנוּ
 לָךְ וְתַחֲיִי זָכִי מִמוֹמְתִּי: אִי וְאָבָא הַיּוֹם אֶל־הָעֵין
 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אֲבָרְהָם אִם־יִשְׁדָּנָא
 מִצְלִיחַ דְּרַכִּי אֲשֶׁר אָנְכִי הִלְךְ עָלֶיהָ: וְאָבָא הַיּוֹם
 אֶל־הָעֵין וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדֹנִי אֲבָרְהָם אִם־

יִשְׁדָּנָא מְצֻלִיחַ דְּרַפִּי אֲשֶׁר אֲנִי הִלְךְ עֲלֵיהּ:
 וְאַתִּית (נ"י וְאַתִּיתִי) יוֹמָא דִּין לְעֵינָא וְאַמְרִית יי
 אֵלְהָא דְרַבּוּנִי אַבְרָהָם אִם אֵית פְּעֵן רַעְוָא קְדָמָךְ
 לְאַצְלָחָא אֲרָחִי דִּי אָנָּא אֲזִיל עֲלֵה: מַג הֵנָּה אֲנִי
 נָצַב עַל-עֵין הַמַּיִם וְהִנֵּה הָעֵלְמָה הִיצְאָת
 לְשָׂאֵב וְאַמְרִיתִי אֵלֶיהָ הִשְׁקִינִינָא מְעַט־מַיִם
 מִכַּפְדָּךְ: הֵנָּה אֲנִי נָצַב עַל-עֵין הַמַּיִם וְהִנֵּה
 הָעֵלְמָה הִיצְאָת לְשָׂאֵב וְאַמְרִיתִי אֵלֶיהָ הִשְׁקִינִינָא
 מְעַט־מַיִם מִכַּפְדָּךְ: הָא אָנָּא קָאֵם עַל עֵינָא דְמֵיָא
 וַיְהִי עוֹלָמְתָא דְתַפּוּק לְמַמְלִי וַיֹּמֵר לֵה אִשְׁקִינִי
 כְּעֵן זְעִיר מֵיָא מְקוּלְתִּיד: מַד וְאַמְרָה אֵלִי גַם־
 אַתָּה שְׂתָּה וְגַם לְגַמְלִיד אֲשָׁאֵב הוּא הָאִשָּׁה
 אֲשֶׁר־הִכִּית יְהוָה לְבִן־אֲדָנִי: וְאַמְרָה אֵלִי גַם־
 אַתָּה שְׂתָּה וְגַם לְגַמְלִיד אֲשָׁאֵב הוּא הָאִשָּׁה
 אֲשֶׁר־הִכִּית יְהוָה לְבִן־אֲדָנִי: וְתִמְרַר לִי אַף אַתָּה
 אִשְׁתָּ וְאַף לְגַמְלִיד אֲמִלִּי הִיא אַתָּתָא דְזִמְרִין יי
 לְכַר רַבּוּנִי: מַד אֲנִי טָרָם אֲכַלָּה לְדַבֵּר אֶל־לְבִי
 וְהִנֵּה רַבָּקָה יֵצְאָת וְכֻדָּה עַל־שְׂכָמָה וְתַרְדֵּי
 הָעֵינָה וְתִשָּׁאֵב וְאָמַר אֵלֶיהָ הִשְׁקִינִי נָא: אֲנִי
 טָרָם אֲכַלָּה לְדַבֵּר אֶל־לְבִי וְהִנֵּה רַבָּקָה יֵצְאָת
 וְכֻדָּה עַל־שְׂכָמָה וְתַרְדֵּי הָעֵינָה וְתִשָּׁאֵב וְאָמַר
 אֵלֶיהָ הִשְׁקִינִי נָא: אָנָּא עַד לֹא שִׁיעִיתִי לְמַלְלָא
 בְּלִבִּי וְהָא רַבָּקָה נִפְקַת וְקוּלְתָּה עַל כְּתַפָּה וְנַחֲתַת
 לְעֵינָא וּמִלַּת וְאַמְרִית לֵה אִשְׁקִינִי כְּעֵן:
 מו וְתִמְרַר וְתוֹרְדַת כְּדָה מַעְלִיָּה וְתִאמֹר שְׂתָּה
 וְגַם־גַּמְלִיד אִשְׁקָה וְאַשְׁתָּ וְגַם הַגַּמְלִים
 הַשְׁקֵתָה: וְתִמְרַר וְתוֹרְדַת כְּדָה מַעְלִיָּה וְתִאמֹר
 שְׂתָּה וְגַם־גַּמְלִיד אִשְׁקָה וְאַשְׁתָּ וְגַם הַגַּמְלִים
 הַשְׁקֵתָה: וְאוּחִיָּאֵת וְאַחִיתַת קוּלְתָּה מִנָּה וְאַמְרַת
 אִשְׁתָּ וְאַף גַּמְלָךְ אִשְׁקִי וְשִׁתִּיתִי וְאַף גַּמְלִיָּא
 אִשְׁקִיָּאֵת: מו וְאַשְׁאֵל אֶתָּה וְאָמַר בְּתַמִּי אַתָּה
 וְתִאמֹר בְּתַבְּתוּאֵל בְּנִינְחֹר אֲשֶׁר יִלְדֵה־לּוֹ
 מִלְכָּה וְאַשֶׁם הַנֹּזֵם עַל־אַפָּה וְהַצְמִידִים עַל־
 יְדֵיהֶ: וְאַשְׁאֵל אֶתָּה וְאָמַר בְּתַמִּי אַתָּה וְתִאמֹר

בְּתַבְּתוּאֵל בְּנִינְחֹר אֲשֶׁר יִלְדֵה־לּוֹ מִלְכָּה וְאַשֶׁם
 הַנֹּזֵם עַל־אַפָּה וְהַצְמִידִים עַל־יְדֵיהֶ: וְשִׁאִלִית יְתָה
 וְאַמְרִית בְּת מִן אַתָּה וְאַמְרַת בְּת בְּתוּאֵל בְּר נַחֲוֹר
 דִּילִידַת לֵה מִלְכָּה וְשִׁוִּיתִי קְדָשָׁא עַל אַפָּה
 וְשִׁירִיָּא עַל יְדָהָ: מַד וְאַקְדֵּי וְאַשְׁתַּחְוָה לַיהוָה
 וְאַבְרָךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲדָנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר
 הִנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת לְקַחַת אֶת־בְּתִילְתִּי אֲדָנִי
 לְכֻנָּ: וְאַקְדֵּי וְאַשְׁתַּחְוָה לַיהוָה וְאַבְרָךְ אֶת־יְהוָה
 אֱלֹהֵי אֲדָנִי אַבְרָהָם אֲשֶׁר הִנְחֵנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת
 לְקַחַת אֶת־בְּתִילְתִּי אֲדָנִי לְכֻנָּ: וְכַרְעִית וְסַגִּידִית
 קָדָם יי וְכַרְכִּית יֵת יי אֵלְהָה דְרַבּוּנִי אַבְרָהָם
 דְּרַבּוּנִי בְּאוּרַח קָשׁוּט לְמִסְבַּי יֵת בְּת אַחוּהִי
 דְרַבּוּנִי לְכַרָּה: מַד וְעֵתָה אִם־יִשְׁלַם עֲשִׂים חֲסֵד
 וְאַמֶּת אֶת־אֲדָנִי תִּגִּידוּ לִי וְאַס־לֹא תִּגִּידוּ לִי
 וְאַפְנֵה עַל־יָמִין אוֹ עַל־שְׂמָאל: וְעֵתָה אִם־יִשְׁלַם
 עֲשִׂים חֲסֵד וְאַמֶּת אֶת־אֲדָנִי תִּגִּידוּ לִי וְאַס־לֹא
 תִּגִּידוּ לִי וְאַפְנֵה עַל־יָמִין אוֹ עַל־שְׂמָאל: וְכַעַן אִם
 אִיתִיכּוֹן עֲבָדִין טִיבִי וְקָשׁוּט עִם רַבּוּנִי חוּו לִי
 וְאִם לֹא חוּו לִי וְאַתְּפָנִי עַל יְמִינָא אוֹ עַל
 שְׂמָאלָא: נ וְלַעַן לְבָן וְכַתּוּבָל וְיִאמְרוּ מִיְהוָה
 יֵצֵא הַדְּבָר לֹא נוֹכַל דְּבַר אֱלֹהִי רַע אוֹ־טוֹב:
 וְיַעַן לְבָן וְכַתּוּבָל וְיִאמְרוּ מִיְהוָה יֵצֵא הַדְּבָר לֹא
 נוֹכַל דְּבַר אֱלֹהִי רַע אוֹ־טוֹב: וְאַתִּיב לְבָן וְכַתּוּבָל
 וְאַמְרוּ מִן קָדָם יי נִפְקַת פְּתַגְמָא לִית אֲנַחְנָא יְכָלִין
 לְמַלְלָא עֲמָךְ בִּיש אוֹ טֹב: נא הִנֵּה־רַבָּקָה לְפָנֶיךָ
 קַח וְלֹךְ וְתַהִי אִשָּׁה לְבִן־אֲדָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דְּבַר
 יְהוָה: הִנֵּה־רַבָּקָה לְפָנֶיךָ קַח וְלֹךְ וְתַהִי אִשָּׁה
 לְבִן־אֲדָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר דְּבַר יְהוָה: הָא רַבָּקָה קְדָמָךְ
 דְּבַר וְאַיִזִּיל וְתַהִי אַתָּתָא לְכַר רַבּוּנָךְ כְּמָא דִּי מַלְל
 יי: נ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־
 דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָה לַיהוָה: וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
 שָׁמַע עֶבֶד אַבְרָהָם אֶת־דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחֲוּ אֶרְצָה
 לַיהוָה: חֲמִישִׁי וְהִנֵּה כַּד שָׁמַע עֶבֶדָא דְאַבְרָהָם יֵת
 פְּתַגְמִיהוֹן וְסַגֵּד עַל אֲרַעָא קָדָם יי:

חמושי נג ויִצְאָה הָעֶבֶד כְּלִיכֶסֶף וְכָלִי זָהָב וּבְגָדִים וַיֵּתֶן לְרַבְּקָה וּמִגְדָּנָתָהּ נָתַן לְאַחִיהָ וּלְאִמָּהּ: וַיִּצְאָה הָעֶבֶד כְּלִיכֶסֶף וְכָלִי זָהָב וּבְגָדִים וַיֵּתֶן לְרַבְּקָה וּמִגְדָּנָתָהּ נָתַן לְאַחִיהָ וּלְאִמָּהּ: וְאַפֶּקַע עֲבָדָא מִנֵּין דְּכֶסֶף וּמִנֵּין דְּדָהָב וּלְבוּשִׁין וַיְהִי לְרַבְּקָה וּמִגְדָּנִין יָהֵב לְאַחִיהָ וּלְאִמָּהּ: ט וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיִּלְּנוּ וַיִּקְוּמוּ בַּבֶּקֶר וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי לְאֹדְנִי: וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂתּוּ הוּא וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עִמּוֹ וַיִּלְּנוּ וַיִּקְוּמוּ בַּבֶּקֶר וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי לְאֹדְנִי: וְאָכְלוּ וַשְׂתִּיאוּ הוּא וְגִבְרִיאֵל דִּי עֲמָה וּבְתוֹ וְקָמוּ בְּצַפְרָא וְאָמַר שְׁלַחְנִי לְוֹת רְבוּנִי: טו וַיֹּאמֶר אֲחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֵׁב כְּתִיב הַנֶּעַר קָרִי הַנֶּעַרָה אֲתֵנוּ יָמִים אֹ עֲשׂוֹר אַחֵר תִּלְּךָ: וַיֹּאמֶר אֲחִיהָ וְאִמָּהּ תֵּשֵׁב הַנֶּעַרָה אֲתֵנוּ יָמִים אֹ עֲשׂוֹר אַחֵר תִּלְּךָ: וְאָמַר אַחֻהָ וְאִמָּהּ תִּתִּיב עוֹלָמְתָא עֲמָנָא עֵדֵן בְּעֵדֵן אֹ עֲסָרָא יֶרֶחִין בְּתַר פֶּן תִּיזִיל: טז וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲלִי־תֵאָחֲרוּ אֲתִי וַיְהִי הַצְלִיחַ דְּרַכִּי שְׁלַחְוִי וְאִלְכָה לְאֹדְנִי: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֲלִי־תֵאָחֲרוּ אֲתִי וַיְהִי הַצְלִיחַ דְּרַכִּי שְׁלַחְוִי וְאִלְכָה לְאֹדְנִי: וְאָמַר לְהוֹן לֹא תֵאָחֲרוּן יְתִי וְיִ אֲצִלַח אַרְחִי שְׁלַחְוִי וְאִיֶּהָ לְוֹת רְבוּנִי: טז וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא כְּתִיב לְנֶעַר קָרִי לְנֶעַרָה וְנִשְׂאָלָה אֶת־פִּיהָ: וַיֹּאמְרוּ נִקְרָא לְנֶעַרָה וְנִשְׂאָלָה אֶת־פִּיהָ: וְאָמְרוּ נִקְרִי לְעוֹלָמְתָא וְנִשְׁמַע מַה דְּהִיא אֲמָרָה: טז וַיִּקְרְאוּ לְרַבְּקָה וַיֹּאמְרוּ אֲלֶיהָ הַתִּלְכִּי עִם־הָאִישׁ הַזֶּה וְתֹאמַר אֵלָּךְ: וַיִּקְרְאוּ לְרַבְּקָה וַיֹּאמְרוּ אֲלֶיהָ הַתִּלְכִּי עִם־הָאִישׁ הַזֶּה וְתֹאמַר אֵלָּךְ: וּקְרוּ לְרַבְּקָה וְאָמְרוּ לָהּ הַמִּיזְלִי עִם גִּבְרָא דְּרִין וְאֲמַרְתְּ אִיזִיל: טז וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־רַבְּקָה אֲחֵתָם וְאֶת־מִנְקֻתָּהּ וְאֶת־עֶבֶד אֲבָרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו: וַיִּשְׁלְחוּ אֶת־רַבְּקָה אֲחֵתָם וְאֶת־מִנְקֻתָּהּ וְאֶת־עֶבֶד אֲבָרָהָם וְאֶת־אֲנָשָׁיו: וַיִּשְׁלְחוּ יֵת שְׁלַחוּ יֵת רַבְּקָה אֲחֵתָהּ וְיֵת מִנְקֻתָּהּ וְיֵת עֲבָדָא דְּאֲבָרָהָם וְיֵת גִּבְרֻהִי: טז וַיִּבְרְכוּ אֶת־רַבְּקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ

אֲחֵתָנוּ אֲתָּהּ הִי לְאֵלֶפֶי רַבְּכָה וַיִּירֶשׁ זָרְעָךָ אֶת שְׁעָרֵי שְׁנָאִיו: וַיִּבְרְכוּ אֶת־רַבְּקָה וַיֹּאמְרוּ לָהּ אֲחֵתָנוּ אֲתָּהּ הִי לְאֵלֶפֶי רַבְּכָה וַיִּירֶשׁ זָרְעָךָ אֶת שְׁעָרֵי שְׁנָאִיו: וַיִּבְרְכוּ יֵת רַבְּכָה וְאָמְרוּ לָהּ אֲחֵתָנָא אֲתָּהּ הִי לְאֵלֶפֶינ וְלִרְכוֹן וְיִרְתוֹן בְּנִכְי יֵת קְרוֹי סְנְאִיהוֹן: טז וְתִקֶּם רַבְּקָה וְנִעְרָתֶיהָ וְתִרְפַּכְנָה עַל־הַגְּמָלִים וְתִלְכְּנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־רַבְּקָה וַיִּלְךָ: וְתִקֶּם רַבְּקָה וְנִעְרָתֶיהָ וְתִרְפַּכְנָה עַל־הַגְּמָלִים וְתִלְכְּנָה אַחֲרֵי הָאִישׁ וַיִּקַּח הָעֶבֶד אֶת־רַבְּקָה וַיִּלְךָ: וְקָמַת רַבְּקָה וְעוֹלָמְתָּהּ וַיִּכְיבָא עַל גְּמָלָא וְאִזְלָא בְּתַר גִּבְרָא וַיְדַבֵּר עֲבָדָא יֵת רַבְּקָה וְאִזְלָא: טז וַיִּצְחַק בָּא מִבּוֹא בָּאָר לְחִי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב: וַיִּצְחַק בָּא מִבּוֹא בָּאָר לְחִי רֹאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב: וַיִּצְחַק אֲתָא מִמְתּוּהִי (נ"י עַל בְּמִתּוּהִי) מִבִּירָא דְּמִלְאָךְ קִמָּא אֲתִחְזִי עֲלֶהּ וְהוּא יִתֵּב בְּאַרְעֵי דְּרוֹמָא: טז וַיִּצְאָ יִצְחָק לְשׁוֹת בִּשְׂרָה לְפָנוֹת עָרֵב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה גְמָלִים בָּאִים: וַיִּצְאָ יִצְחָק לְשׁוֹת בִּשְׂרָה לְפָנוֹת עָרֵב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה גְמָלִים בָּאִים: וַיִּפֶּק יִצְחָק לְצִלְעָה בְּחֻקְלָא לְמַפְגֵּי רַמְשָׁא וַיִּזְקַף עֵינֵיהָ וַיִּחַזַּא וְהָא גְמָלָא אֲתָן: טז וַתִּשָּׂא רַבְּקָה אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת־יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגְּמָל: וַתִּשָּׂא רַבְּקָה אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרָא אֶת־יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגְּמָל: וַיִּזְקַפְתָּ רַבְּקָה יֵת עֵינֶיהָ וַיִּחַזַּא יֵת יִצְחָק וְאֶת־רִכְיֵתָּ מֵעַל גְּמָלָא: טז וְתֹאמַר אֲלֵה־עֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַלְלוּהָ הַחֹלֶף בִּשְׂרָה לְקִרְאָתָנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֹדְנִי וַתִּקַּח הָצִעִיף וַתִּתְּכֶם: וְתֹאמַר אֲלֵה־עֶבֶד מִי־הָאִישׁ הַלְלוּהָ הַחֹלֶף בִּשְׂרָה לְקִרְאָתָנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֹדְנִי וַתִּקַּח הָצִעִיף וַתִּתְּכֶם: וְאֲמַרְתָּ לְעֲבָדָא מִן גִּבְרָא דִּיכִי דְּמִחֻלָּךְ בְּחֻקְלָא לְקַדְמוּתָנָא וְאָמַר עֲבָדָא הוּא רְבוּנִי וְנִסִּיבַת עִיפָא וְאִתְכַּסִּיאת: טז וַיִּסְפֹּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֶת פְּלִי־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיִּסְפֹּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֶת פְּלִי־הַדְּבָרִים

מַעַל יִצְחָק בְּרָהּ בְּעוֹד דְּהוּא קָיָם קִידוּמָא לְאַרְע
 מְדִינָתָא: ז' וְאַלְהָ יָמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חַי
 מֵאֵת שָׁנָה וְשִׁבְעִים שָׁנָה וְחֲמִשׁ שָׁנִים: וְאַלְהָ
 יָמֵי שְׁנֵי־חַיֵּי אַבְרָהָם אֲשֶׁר־חַי מֵאֵת שָׁנָה וְשִׁבְעִים
 שָׁנָה וְחֲמִשׁ שָׁנִים: וְאַלִּין יָמֵי שְׁנֵי חַיֵּי אַבְרָהָם
 דְּחֵיָא מָאָה וְשִׁבְעִין וְחֲמִשׁ שָׁנִין: ח' וַיָּגֻעַ וַיָּמָת
 אַבְרָהָם בְּשִׁיבָה טוֹבָה זָקֵן וְשֹׁבֵעַ וַיֵּאָסֵף אֵל־
 עַמּוּיוֹ: וַיָּגֻעַ וַיָּמָת אַבְרָהָם בְּשִׁיבָה טוֹבָה זָקֵן
 וְשֹׁבֵעַ וַיֵּאָסֵף אֶל־עַמּוּיוֹ: וְאַתְנָגִיד וּמִית אַבְרָהָם
 בְּסִיבּוֹ טָבָא סִיב וְשִׁבְעָה יוֹמִין וְאַתְנָנִישׁ לַעֲמָה:
 ט' וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ יִצְחָק וַיִּשְׁמְעָאֵל בְּנוֹי אֶל־מַעֲרַת
 הַמַּכְפֵּלָה אֶל־שְׂדֵה עֶפְרָן בֶּן־צִחֹר הַחֲתָן אֲשֶׁר
 עַל־פְּנֵי מִמְרָא: וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ יִצְחָק וַיִּשְׁמְעָאֵל בְּנוֹי
 אֶל־מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה אֶל־שְׂדֵה עֶפְרָן בֶּן־צִחֹר
 הַחֲתָן אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִמְרָא: וַיִּקְבְּרוּ יְתֵהּ יִצְחָק
 וַיִּשְׁמְעָאֵל בְּנוֹהֵי בַמַּעֲרַת כְּפִלְתָּא בְּחָקֵל עֶפְרָן
 בַּר צִחֹר חֲתָנָהּ דִּי עַל אֶפֶי מִמְרָא: י' הַשְׂדֵה
 אֲשֶׁר־קָנָה אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי־חַת שְׂמָה קָבֵר
 אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִשְׁתּוֹ: הַשְׂדֵה אֲשֶׁר־קָנָה
 אַבְרָהָם מֵאֵת בְּנֵי־חַת שְׂמָה קָבֵר אַבְרָהָם וְשָׂרָה
 אִשְׁתּוֹ: חֲקֵלָא דִּי זָבֵן אַבְרָהָם מִן בְּנֵי חֲתָנָהּ מִמֶּנּוּ
 אֶת־קָבֵר אַבְרָהָם וְשָׂרָה אִתְתָּהּ: יא' וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת
 אַבְרָהָם וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בָּנּוֹ וַיֵּשֶׁב
 יִצְחָק עַם־בְּאָר לַחִי רֹאִי: וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת
 אַבְרָהָם וַיִּבְרַךְ אֱלֹהִים אֶת־יִצְחָק בָּנּוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק
 עַם־בְּאָר לַחִי רֹאִי: וְהָיָה בְּתֵר דְּמִית אַבְרָהָם
 וַיִּבְרַךְ יי' יְתֵּי יִצְחָק בְּרָהּ וַיִּתֵּב יִצְחָק עַם בְּרִיא
 דְּמִלְאָךְ קָמָא אֶתְחַזִּי עֲלֶיהָ: פ'
 שְׁבִיעִי יב' וְאַלְהָ תְּלֻדַּת יִשְׁמְעָאֵל בֶּן־אַבְרָהָם אֲשֶׁר
 יָלְדָהּ הֶגֶר הַמִּצְרַיִת שִׁפְחַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם:
 וְאַלְהָ תְּלֻדַּת יִשְׁמְעָאֵל בֶּן־אַבְרָהָם אֲשֶׁר יָלְדָהּ הֶגֶר
 הַמִּצְרַיִת שִׁפְחַת שָׂרָה לְאַבְרָהָם: וְאַלִּין תּוֹלְדַת
 יִשְׁמְעָאֵל בַּר אַבְרָהָם דִּי יָלִידַת הֶגֶר מִצְרַתָּא
 אִמְתָּא דְּשָׂרָה לְאַבְרָהָם: ג' וְאַלְהָ שְׁמוֹת בְּנֵי

אֲשֶׁר עָשָׂה: וְאַשְׁתַּעֲי עֲבָדָא לִיִּצְחָק יְתֵּי כָּל
 פְּתָמָיָא דִּי עָבַד: טו' וַיְבָאָה יִצְחָק הָאֱלֹהִלָּה שָׂרָה
 אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי־לָּו לְאִשָּׁה וַיֵּאָהֲבָהּ
 וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ: וַיְבָאָה יִצְחָק הָאֱלֹהִלָּה
 שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת־רִבְקָה וַתְּהִי־לָּו לְאִשָּׁה
 וַיֵּאָהֲבָהּ וַיִּנָּחֶם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ: וְאַעֲלָה יִצְחָק
 לְמִשְׁכָּנָא וַחֲזָא וְהָא תַּקְנִין עוֹבְדָהָ כְּעוֹבְדֵי שָׂרָה
 אִמָּה וַיִּסֵּיב יְתֵּי רִבְקָה וַחֲוַת לָהּ לְאַנְתּוֹ וְרַחֲמִימָה
 וְאַתְנָחֶם יִצְחָק בְּתֵר דְּמִיתַת אִמָּה: פ'
 שִׁישׁ א' וַיֵּסֵף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וְשְׂמָה קְטוֹרָה:
 וַיֵּסֵף אַבְרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וְשְׂמָה קְטוֹרָה: וְאוֹסִיף
 אַבְרָהָם וַיִּסֵּיב אֶתְתָּא וְשְׂמָה קְטוֹרָה: ב' וַתֵּלֶד לוֹ
 אֶת־זִמְרֹן וְאֶת־יִקְשָׁן וְאֶת־מִדְּוִן וְאֶת־מִדְּוִן וְאֶת־
 יִשְׁבָּק וְאֶת־שׁוּחַ: וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־זִמְרֹן וְאֶת־יִקְשָׁן
 וְאֶת־מִדְּוִן וְאֶת־מִדְּוִן וְאֶת־יִשְׁבָּק וְאֶת־שׁוּחַ:
 וַיִּלְדִּית לָהּ יְתֵּי זִמְרֹן וְיֵת יִקְשָׁן וְיֵת מִדְּוִן וְיֵת מִדְּוִן
 וְיֵת יִשְׁבָּק וְיֵת שׁוּחַ: ג' וַיִּקְשָׁן יָלַד אֶת־שָׁבָא
 וְאֶת־דָּדִן וּבְנֵי דָדִן הֵיוּ אַשּׁוּרִים וּלְטוּשִׁים
 וּלְאַמִּים: וַיִּקְשָׁן יָלַד אֶת־שָׁבָא וְאֶת־דָּדִן וּבְנֵי דָדִן
 הֵיוּ אַשּׁוּרִים וּלְטוּשִׁים וּלְאַמִּים: וַיִּקְשָׁן אִילִיד יְתֵּי
 שָׁבָא וְיֵת דָּדִן וּבְנֵי דָדִן הֵיוּ לְמִשְׁרִיזִין וּלְשִׁכּוּנִין
 וּלְנִגְזִין: ד' וּבְנֵי מִדְּוִן עֵיפָה וְעֶפְרָ וְחֲנֹדָּה וְאַבְדִּיעַ
 וְאַלְדֵּעָה כָּל־אַלְהָ בְּנֵי קְטוֹרָה: וּבְנֵי מִדְּוִן עֵיפָה
 וְעֶפְרָ וְחֲנֹדָּה וְאַבְדִּיעַ וְאַלְדֵּעָה כָּל־אַלְהָ בְּנֵי קְטוֹרָה:
 וּבְנֵי מִדְּוִן עֵיפָה וְעֶפְרָ וְחֲנֹדָּה וְאַבְדִּיעַ וְאַלְדֵּעָה
 כָּל אֲלִין בְּנֵי קְטוֹרָה: ה' וַיָּתֵן אַבְרָהָם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ
 לְיִצְחָק: וַיִּתֵּן אַבְרָהָם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ לְיִצְחָק:
 וַיִּתֵּן אַבְרָהָם יְתֵּי כָּל דִּילָהּ לְיִצְחָק:
 ו' וּלְבְנֵי הַפִּילֹגְשִׁים אֲשֶׁר לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם
 מִתְּנַת וַיִּשְׁלַחֵם מַעַל יִצְחָק בָּנּוֹ בְּעוֹדָנּוֹ חַי
 קְדָמָה אֶל־אַרְצָן קָדָם: וּלְבְנֵי הַפִּילֹגְשִׁים אֲשֶׁר
 לְאַבְרָהָם נָתַן אַבְרָהָם מִתְּנַת וַיִּשְׁלַחֵם מַעַל יִצְחָק
 בָּנּוֹ בְּעוֹדָנּוֹ חַי קְדָמָה אֶל־אַרְצָן קָדָם: וּלְבְנֵי
 לְחִינְתָּא דִּי לְאַבְרָהָם יִתֵּב אַבְרָהָם מִתְּנַת וּשְׁלַחֲנוֹן

בַּפְּעֻמֵּיהֶן וּבִכְרֵפֵיהֶן תָּרִין עֶסֶר וּבְרֵבִין
לְאַמֵּיהֶן: י וְאֵלֶּה שְׁנֵי חֲנִי יִשְׁמְעֵאל מֵאֵת שְׁנֵה
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים וַיָּגֻעַ וַיָּמָת וַיֵּאֲסֹף
אֶל־עַמּוּי: וְאֵלֶּה שְׁנֵי חֲנִי יִשְׁמְעֵאל מֵאֵת שְׁנֵה
וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְשִׁבְעַת שָׁנִים וַיָּגֻעַ וַיָּמָת וַיֵּאֲסֹף
אֶל־עַמּוּי: וְאֵלֶּין שְׁנֵי חֲנִי יִשְׁמְעֵאל מֵאָה וּתְלָתִין
וּשְׁבַע שָׁנִין וְאַתְנָגִיד וּמִית וְאַתְכְּנִישׁ לְעַמָּה:
י וַיִּשְׁכְּנוּ מִחוּלָּה עַד־שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי
מִצְרַיִם בְּאֶכָּה אֲשׁוּרָה עַל־פְּנֵי כְּלֵאֲחָיו נָפַל:
וַיִּשְׁכְּנוּ מִחוּלָּה עַד־שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרַיִם
בְּאֶכָּה אֲשׁוּרָה עַל־פְּנֵי כְּלֵאֲחָיו נָפַל: וַיִּשְׁרוּ
מִחוּלָּה עַד חֲגָא דִּי עַל אֲפִי מִצְרַיִם מִטִּי לְאַתּוּר
עַל אֲפִי כָּל אַחְוֵה שָׂרָא: וַיִּשְׁכְּנוּ מִחוּלָּה עַד־
שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרַיִם בְּאֶכָּה אֲשׁוּרָה עַל־
פְּנֵי כְּלֵאֲחָיו נָפַל: פ פ פ ק"ה פסוקים, יהוד"ע סימן.

הפטרה לפרשת חיי שרה במלכים א פרק א

אֲדִנְיָה מֶלֶךְ וְעִתָּה אֲדִנְיָ הַמֶּלֶךְ לֹא יָדָעְתָּ: י וַיִּזְכֹּר שׁוֹר וּמָרְיָא-וְצֹאן לָרֶב וַיִּקְרָא לְכָל-בְּנֵי הַמֶּלֶךְ
וּלְאַבְיָתָר הַכֹּהֵן וּלְיוֹאָב שַׂר הַצָּבָא וּלְשִׁלְמָה עֲבָדָךְ לֹא קָרָא: ב וְאַתָּה אֲדִנְיָ הַמֶּלֶךְ עֵינֵי כָל-יִשְׂרָאֵל
עָלוּךְ לְהַגִּיד לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל-כִּסֵּא אֲדִנְיָ-הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: ג וְהָיָה כְּשֶׁכֵּב אֲדִנְיָ-הַמֶּלֶךְ עִם-אֲבָתָיו
וְהָיִיתִי אִמִּי וּבְנֵי שִׁלְמָה חֲטָאִים: ד וְהִנֵּה עוֹדְנָה מִדְּבַר עִם-הַמֶּלֶךְ וְנָתַן הַנָּבִיא בָּא: ה וַיִּגִּידוּ
לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר הִנֵּה נָתַן הַנָּבִיא וַיִּבֹא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לַמֶּלֶךְ עַל-אֲפִיו אֲרָצָה: ו וַיֹּאמֶר נָתַן
אֲדִנְיָ הַמֶּלֶךְ אַתָּה אֲמַרְתָּ אֲדִנְיָהוּ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל-כִּסְאִי: ז כִּי י יָרַד הַיּוֹם וַיִּזְכֹּר שׁוֹר
וּמָרְיָא-וְצֹאן לָרֶב וַיִּקְרָא לְכָל-בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּלְשִׁלְמָה הַצָּבָא וּלְאַבְיָתָר הַכֹּהֵן וְהֵגֶם אֲכָלִים וְשִׁתִּים לִפְנֵיו
וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ אֲדִנְיָהוּ: ח וְלִי אֲנִי-עֲבָדְךָ וְלְצֹדֵק הַכֹּהֵן וּלְבִנְיָהוּ בֶן-יְהוֹיָדָע וּלְשִׁלְמָה עֲבָדְךָ
לֹא קָרָא: ט אִם מֵאֵת אֲדִנְיָ הַמֶּלֶךְ נָהִיָה הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא הוֹדַעְתָּ אֶת-עֲבָדְךָ מִי יֵשֵׁב עַל-כִּסֵּא
אֲדִנְיָ-הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו: י וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמֶר קְרָאוּלִי לְבִת-שֶׁבַע וְתִבֹּא לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְתַעֲמֹד
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: יא וַיִּשְׁבַּע הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר חַי-יְהוָה אֲשֶׁר-פָּדָה אֶת-נַפְשִׁי מִכַּל-צָרָה: יב כִּי כַּאֲשֶׁר
נִשְׁבַּעְתִּי לָךְ בַּיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כִּי-שִׁלְמָה בְּנֹךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל-כִּסְאִי תַּחֲתָי
כִּי כֵּן אֶעֱשֶׂה הַיּוֹם הַזֶּה: יג וְתִקַּד בַּת-שֶׁבַע אֲפִים אֲרָץ וְתִשְׁתַּחֲוֶה לַמֶּלֶךְ וְתֹאמַר יְחִי אֲדִנְיָ הַמֶּלֶךְ
דָּוִד לְעֹלָם:

<<< המשך מעמוד 18

ירושלים", אומר אחרי סיום ברכת "בונה
ברחמי": "ברוך... שנתן ראשי חודשים לעמו
ישראל לזיכרון". ואם נזכר אחרי שכבר התחיל
לומר "ברוך" של הברכה הבאה, ממשיך את
ברכת המזון ולא חוזר.²³

מנהגי ראש חודש

- הנשים נוהגות לא לעשות מלאכות מסוימות
בראש חודש, כמו תפירה²⁴ וגיהוץ של בגדים
שלא צריך לאותו יום²⁵ - בכל מקום לפי
מנהגו.²⁶
- נוהגים להוסיף מאכל מיוחד בארוחה לכבוד
ראש חודש.²⁷
- בראש חודש יש להתאסף יחד בכל קהילה ובית
כנסת, לערוך התוועדות, ובה יאמרו "לחיים"
ויברכו איש את רעהו בכל הברכות הטובות,
ידברו דברי תורה ויקבלו יחד החלטות טובות
בענייני תורה ומצוות.²⁸

ולנהוג במנהגי ה'ארצי'ט' הן ב-כט מרחשוון
והן ב-א כסלו (היום ומחר).¹⁸

- ציון 'יום הולדת' בשנה כזו, מקיימים את
המנהגים השייכים ל'יום הולדת' הן ב-כט
מרחשוון והן ב-א כסלו (היום ומחר).¹⁹

ליל ראש חודש

- בתפילת ערבית, וכן בכל התפילות בראש
חודש, מי שהוא בשנת אבל, רחמנא ליצלן, לא
עומד חזן.²⁰
- לא מכריזים "יעלה ויבוא" לפני שמונה עשרה
בערבית ולא בשחרית מחר, אלא מזכירים
לציבור בדפיקה על השולחן וכדומה.²¹
- מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת ערבית,
אינו חוזר ומתפלל.
- מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון -
מהערב ועד מחר בשקיעה²² - אם נזכר אחרי
שאמר את שם השם בברכת "בונה ברחמי

23. שו"ע אדמו"ר סי' קפח ס"ז. סידור אדמו"ר.
24. 'תורת מנחם - התוועדיות' תשד"מ ח"ב עמ' 948.
25. שערי-תשובה ס"ק ג. כף-החיים ס"ק ללב.
26. שו"ע ורמ"א סי' תיז ס"א.
27. ראה שו"ע א"ח סי' תיט וכף-החיים שם ס"ק ד.
28. היום-יום, ל' ניסן. 'התוועדיות' תש"נ ח"ג עמ' 383.

18. מטה אפרים ש"ג ס"ז, קיצור שו"ע רכו ס"ד, גשר החיים לב, וא ונטעי
גביראל ח"ב פרק עז ס"ח-ט וש"נ.
19. מענה הרבי - קובץ 'היכל מנחם' כרך ב עמ' לח.
20. ספר-המנהגים עמ' 8, 36.
21. שם, וס' 'דיני ומנהגי ראש-חודש - חב"ד' פ"ז הערה 4.
22. קצות-השולחן סי' מז ס"ד ע"פ סידור אדמו"ר.

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ג במרחשון	4.07	4.54	5.16	6.17	8.45	11.25	11.55	16.41.0	17.07
ז', כ"ד במרחשון	4.08	4.55	5.17	6.18	8.46	11.25	11.55	16.40.4	17.06
ח', כ"ה במרחשון	4.09	4.56	5.18	6.18	8.46	11.26	11.56	16.39.9	17.06
ט', כ"ו במרחשון	4.09	4.57	5.19	6.19	8.47	11.26	11.56	16.39.5	17.05
י', כ"ז במרחשון	4.10	4.57	5.19	6.20	8.47	11.26	11.56	16.39.0	17.05
יא', כ"ח במרחשון	4.11	4.58	5.20	6.21	8.48	11.26	11.56	16.38.6	17.04
יב', כ"ט במרחשון	4.11	4.59	5.21	6.22	8.49	11.26	11.56	16.38.2	17.04
יג', א' בכסלו	4.12	5.00	5.22	6.23	8.49	11.27	11.57	16.37.8	17.04

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם כ"ג במרחשון ה'תשפ"ו – א' בכסלו ה'תשכ"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ג במרחשון	הל' רוצח ושמירת נפש פרק ב-ד.	פתח פיך וגו'. ספר שופטים והוא ספר ארבעה עשר.. הל' סנהדרין.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע רכה. מל"ת רצה. רצב.
ז'	כ"ד במרחשון	פרק ה-ז.	פרק ב.	מ"ע רמז. מל"ת רצג. רצז. מ"ע קפב.
ח'	כ"ה במרחשון	פרק ח-י.	פרק ג.	מ"ע קפא. מל"ת שט. רחצ. מ"ע קפד.
ט'	כ"ו במרחשון	פרק יא-יג.	פרק ד.	מל"ת רצט. מ"ע רב. רג. מל"ת ער.
י'	כ"ז במרחשון	ראשית חנמה וגו'. ספר קנין והוא ספר שנים עשר.. הל' מכירה. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ה.	מ"ע רמה.
יא'	כ"ח במרחשון	פרק ד-ו.	פרק ו.	מ"ע רמה.
יב'	כ"ט במרחשון	פרק ז-ט.	פרק ז.	מל"ת רנ.
יג'	א' בכסלו	פרק ייב.	פרק ח.	מל"ת רנ.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
חיי-שרה	16:05	17:18	16:20	17:19	16:09	17:17	16:23	17:20
תולדות	16:02	17:15	16:17	17:17	16:06	17:15	16:20	17:18

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש